

Hmeljar izhaja po potrebi — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Debič Boris — Tiska Celjska tiskarna — Številka 15 din — Za hmeljarje brezplačno — Poština plačana v gotovini

Izdaja hmeljarski odbor pri OZZ Celje

LETNI ZBOR HMELJARSKEGA ODBORA OZZ V ŽALCU

V nedeljo, 8. maja je bil v Žalcu v prostorih Inštituta za hmeljarstvo zbor delegatov hmeljarskih odsekov KZ in zastopnikov državnih in združnih posestev.

V januarju in februarju tega leta so hmeljarski odbori pri kmetijskih zadrukah imeli delovne sestanke s hmeljarji. Poleg obširne problematike, ki so jo obravnavali na teh sestankih, so izvolili nove odbore za uspešno delo hmeljarskih odsekov kmetijskih združ za tekoče leto. Obenem so na vsakih 20 ha hmeljišč izvolili po enega delegata za zbor v Žalcu. Tako se je zborovanja udeležilo preko 80 delegatov in zastopnikov kmetijskih gospodarskih organizacij, kjer so med zasedanjem razpravljali o obširni problematiki hmeljskega področja in združnega življenja v Savinjski dolini.

Važnost zbora je še posebno potrdilo dejstvo, da so se ga udeležili številni gostje, zastopniki oblasti in združnih ter političnih institucij. Med njimi so se zbora udeležili tovariš Avbelj Viktor, predsednik GZZ-LRS, Ingolič Jože, podpredsednik GZZ-LRS, Simonič Franc, predsednik Okrajnega odbora SZDL Celje, Cvenk Miran, podpredsednik OLO Celje, Lubej Franc, predsednik OZZ Celje in drugi.

Po običajni otvoritvi in izvolitvi organov zasedanja, je bivši Hmeljarski odbor podal obračun svojega nad dve leti trajajočega dela, ki ga je predložil v izčrpnem poročilu predsednik Hmeljarskega odbora tov. Jelovšek Jože. Ker je obširna problematika, podana v poročilu, brez dvoma zanimiva in obenem važna za slehernega hmeljarja, je prav, da posredujemo hmeljarjem celotno poročilo v tej številki našega lista.

V razpravo po poročilih je posegla vrsta delegatov. Docela so osvetlili nekatere zelo pereče probleme, med njimi zelo težak problem preskrbe hmeljev. Kaže, da o tem vprašanju resno razmišljajo tudi odgovorni gospodarski činitelji, kar daje več upanja, da bo za prihodnje leto tudi v glavnem rešeno. Nadalje so razpravljali o preskrbi s premogom, zaščitni službi, sredstvih za pospeševanje, kreditih in cenah hmelju. S pojasnili na vsa ta vprašanja so bili delegati zadovoljni. Posebno so pozdravili besede tov. Avbelj Viktorja, ki je med drugim izrekel vse priznanje hmeljskim proizvajalcem in Hmeljarskemu odboru, ki je zadnji dve leti aktivno posegal v konkretno problematiko. Poudaril je vlogo kmetijskih združ, ki so se v zadnjih letih močno utrdile in s svojo pestro dejavnostjo prispevale, da poleg hmeljarstva tudi ostale kmetijske panoge v Savinjski dolini niso zaostajale. Izrazil je željo, da naj Hmeljarski odbor nadaljuje delo po tej poti in da z jačanjem združnih organiza-

cij na terenu vlaga ves trud za nadaljnji napredek kmetijstva.

V razpravo je posegel tudi predsednik Okrajne združne zveze tov. Lubej Franc, ki je govoril o pomenu kreditne službe in poudaril, da naj kmetijske zadruge nadalje posvečajo vso skrb hranilnični službi, ki omogoča cenejše poslovanje kmetijskih združ v dobro članom, kmetijskim proizvajalcem.

Potek odkupa in prodaje hmelja letnika 1954 je delegatom obširno obrazložil tov. Bobovnik Mišo, direktor Hmezada. Obenem je pojasnil tudi razna vprašanja, ki se pojavljajo na zunanjih tržiščih.

Po končani razpravi so delegati izglasovali razrešnico staremu odboru, ter istočasno na podlagi podanega predloga izvolili nov Hmeljarski odbor, ki ga sestavljajo:

Predsednik: Jelovšek Jože, Petrovče, kmet-hmeljar, podpredsednik OZZ Celje in dosedanji predsednik Hmeljarskega odbora OZZ Žalec.

Tajnik: Kač Karel, Žalec, v. d. direktorja Inštituta za hmeljarstvo in dosedanji tajnik Hmeljarskega odbora OZZ Žalec.

Člani: Cvenk Miran, Šempeter, podpredsednik OLO Celje in predsednik gospodarskega sveta OLO Celje.

Turnšek Pongrac, Polzela, kmet-hmeljar, član Okrajnega zbora proizvajalcev in član upravnega odbora KZ Polzela ter dosedanji član Hmeljarskega odbora OZZ Žalec;

Kolenc Vinko, Šempeter, direktor drž. posestva Šempeter in dosedanji član Hmeljarskega odbora OZZ Žalec;

Bobovnik Mišo, Žalec, direktor trgovskega podjetja »Hmezad« Žalec, član gosp. sveta OLO Celje;

Cokan Ernest, Griže, kmet-hmeljar, član upravnega odbora KZ Griže in dosedanji član Hmeljarskega odbora OZZ Žalec;

Plaskan Vlado, Prebold, kmet-hmeljar, tajnik KZ Prebold in dosedanji član Hmeljarskega odbora OZZ Žalec;

Inž. Kač Miljeva, Žalec, agronom, šef oddelka za zaščito pri Inštitutu za hmeljarstvo Žalec;

Šepc Tone, Vrbje, kmet-hmeljar, član upravnega odbora KZ Žalec;

Hropot Ivan, Šempeter, kmet-hmeljar, član upravnega odbora KZ Šempeter;

Mahor Franc, Braslovče, kmet-hmeljar, član upravnega odbora KZ Braslovče;

Kožuh Julko, Škofja vas, kmet-hmeljar, član upravnega odbora KZ Škofja vas;

Vasle Jože, Gomilsko, kmet-hmeljar, predsednik upravnega odbora KZ Gomilsko;

Hropot Maks, Gotovlje, kmet-hmeljar, član Okrajnega ljudskega odbora Celje in upravnega odbora KZ Gotovlje;

Podgoršek Avgust, Šmartno ob Paki, kmet-hmeljar, predsednik hmeljarskega odseka in član upravnega odbora KZ Šmartno ob Paki;

Jezernik Baltazar, Št. Ilj, kmet-hmeljar, član upravnega odbora KZ Št. Ilj.

Ob zaključku zbora so si delegati ogledali prvi domači dokumentarni film o hmeljarstvu v Savinjski dolini. Obljubili smo delegatom, da bomo film prikazali na sedežu kmetijskih zadrug vsem hmeljarjem, čim bomo uspeli dobiti kino aparaturo.

Zadovoljni z uspehom in z jasnimi pogledi v bodočnost so navzoči okrog 14. ure zaključili zborovanje.

Hmeljarski odbor OZZ Žalec

Poročilo o delu Hmeljarskega odbora OZZ Žalec

za obdobje 1953-54

Dobri dve leti je od tega, ko se je formiral pri Okrajni zadrugi zvezi Celje Hmeljarski odbor s svojim sedežem v Žalcu, središču našega hmeljarstva. Vsem je znano, da je do druge polovice 1952. leta v glavnem vršila vlogo pospeševanja hmeljarstva in trgovine s hmeljem bivša Hmeljarska zadruga, ki je bila ustanovljena na pobudo hmeljarjev že leta 1945. Razlogi, ki so vodili k ukinitvi te zadruge, so hmeljarjem znani, ker so bili že večkrat obravnavani, zaradi tega menimo, da o tem ni potrebno ponovno razpravljati.

Doba dobrih dveh let odkar deluje naš odbor pa vendarle predstavlja obdobje nekaterih doživetij, izkustev in sprememb, ki jih narekuje naš družbeni razvoj pri graditvi socialistične družbene skupnosti. Oprostite mi zato, tovariši delegati, če poročilo nekatere stvari podrobneje obravnava, ker smatram, da bi naj današnji zbor vestno proučil vso hmeljsko problematiko in sprejel zaključke, ki bi naj začrtali nadaljnji razvoj te pomembne kmetijske panoge.

Hmeljarski odbor se je s tem, ko je prevzel pod okriljem Okrajne zadrugne zveze odgovorno pospeševalno nalogo v hmeljarstvu, znašel po ustanovitvi ob koncu leta 1952 pred številnimi problemi, ki jih je sicer s težavo, vendar pa prilično zadovoljivo reševal, čeprav so ga spremljale običajne začetne težkoče, kot vsako novoustanovljeno organizacijo. Prva zelo odgovorna naloga odbora je bila postaviti in obenem utrditi vezi s kmetijskimi organizacijami na terenu. Znano nam je, da se je članstvo hmeljarjev bivšega »Hmezada« preneslo na kmetijske zadruge in da so se le-te vse do tedaj zelo malo zanimale za hmeljarje na vasi. To pa je pomenilo, da je okrog 3000 hmeljarjev zelo malo sodelovalo v svojih krajevnih zadrugnih organizacijah, ki so prav v Savinjski dolini brez živega kontakta z večino proizvajalcev hromele in niso našle večjega razmaha v našem kmetijskem življenju. Ta naloga odbora seveda ni bila lahka, toda že v letu 1953 vidimo, da je bil v tej smeri napravljen odločen korak naprej. Nekatere kmetijske zadruge so sicer že do takrat imele odseke za hmeljarstvo, ki so brez določenega dela navadno ostali na papirju, hmeljarji pa so živeli pod močnim vtisom, da je za nje pomembno življenje bivšega »Hmezada«, pospeševalna dejavnost kmetijske zadruge pa toliko zanimiva, kolikor jo je proizvajalec potreboval za nakup potrošnega in ostalega drobnega materiala za proizvodnjo. To stanje se je v nekaj mesecih 1953. leta bistveno popravilo. Hmeljarji so s tem, ko se jim je na številnih sestankih, razpravah itd., nazorno prikazala potreba po sodelovanju v osnovnih kmetijskih organizacijah, v omenjenem letu spoznali, da njihovi proizvodnji v prvi vrsti lahko služi prav osnovna zadrugna kmetijska organizacija. V tem letu so bili osnovani po vseh kmetijskih zadrugah hmeljarski odseki, ki so s konkretnimi nalogami ob čedalje več-

jem sodelovanju hmeljarjev pričeli aktivno posegati v hmeljarsko problematiko. Danes lahko rečemo, da so ti odseki močna opora kmetijskim zadrugam na našem področju, ki že v zelo krepkem razmahu skrbijo za pospeševalno službo in napredek ne samo hmeljarske, temveč tudi ostalih kmetijskih panog. Mirno lahko trdimo, da se je vez med kmetijskimi zadrugami in hmeljarji v zadnjih dveh letih zelo utrdila. Hmeljarji danes vidijo v svoji kmetijski zadrugi ono organizacijo, ki se briga za napredek kmetijstva, zato se iz dneva v dan utrjuje polno zaupanje v njihovo poslovanje, hmeljarji pa si brez aktivnega dela kmetijskih zadrug ali celo brez svoje osnovne kmetijske organizacije danes ne morejo zamisliti življenja na vasi. Večina kmetijskih zadrug je z odgovornostjo prevzela nalogo pravočasne preskrbe hmeljske proizvodnje, skrbijo za kreditna sredstva, s pomočjo čedalje močnejših kreditnih odsekov pa uspešno vodijo samostojno kreditno politiko v svojem kraju. Ne samo to. Kmetijske zadruge danes predstavljajo kot drugje tudi v Savinjski dolini močan gospodarski činitelj na vasi. Poleg kreditne politike, oskrbe proizvajalcev in dobro razgibane podjetniške dejavnosti, posvečajo vso skrb pospeševalni službi v kmetijstvu. Poleg skrbi, ki jo zadruge posvečajo hmeljarstvu, so zadnje leto močno usmerile svojo dejavnost na ostale kmetijske panoge, kot je živinoreja, sadjarstvo, splošno poljedelstvo itd. Posebno v sadjarstvu opažamo znaten napredek, ki poleg učinkovite zaščitne službe že množično prehaja na obnovo starih in opremo novih sadovnjakov. Temeljito škropljenje sadnega drevja, katerega kmetijske zadruge organizirano vršijo, saj je vrsta njih v letošnji zimski sezoni temeljito poškopila sleherno drevo na svojem področju, nam daje dobre izgleda, da se bo v tej važni kmetijski panogi kmalu pokazal še večji napredek. Tudi skrb za živinorejo zadnje čase ne zaostaja. Kmetijske zadruge so se ob podpori Okrajne zadrugne zveze in Okrajnega ljudskega odbora pobrigale za ureditev umetno-osemenjevalnih postaj, ki so jih živinorejci zelo veselili. Uvaja se rodovništvo, kontrola molznosti, skrbi za zdrav plemenski material itd. Seveda je v tej panogi še mnogo dela. Toda prvi vidni koraki za dvig živinoreje so napravljeni, treba je le nadaljnjih naporov v tej smeri. Kmetijske zadruge so odločile, da tej zelo važni panogi nudijo izdatno pomoč.

Zelo važna oblika dela kmetijskih zadrug so gospodarske razprave s člani. Na teh razpravah se sleherni sprti seznanja z delom svoje zadruge in njenih odsekov. Nasprotno pa kmetijske zadruge s tem načinom sproti rešujejo s kmetovalci tekoče probleme, organizacijska vprašanja itd. V decembru lanskega leta so hmeljarski odseki pripravili izredno dobre delovne sestanke s hmeljarji, na katerih so se pogovorili o uspehih in pomanjkljivostih, ki so bile med lanskoletno proizvodnjo. Obenem pa so si ustvarili

prilичno jasno perspektivo za nadaljnje delo. Od 3000 hmeljarjev se je sestankov udeležilo preko 2800 ali čez 90 % vseh pridelovalcev.

V februarju in marcu so se hmeljarji ponovno sestali na kmetijskih zadrugah, kjer so proučili probleme oskrbe letošnje hmeljske proizvodnje, zaščitne službe itd., obenem pa so sprejeli programe dela, pravilnike hmeljarskih odsekov ter izvolili nove odbore in delegate za današnji zbor.

Slično delo so opravili živinorejci, sadjarji in ostali poljedelci. Ko govorimo o pospeševalni službi kmetijskih zadrug, ne smemo prezreti delo strojnih odsekov. Ti odseki v našem okolišu, razen prevoznitva, ki se ga nekatere kmetijske zadruge poslužujejo, v celoti služijo kmetijstvu. Traktorsko oranje, rigolanje, škropljenje, mlačev, so dejavnosti strojnih odsekov, ki navezujejo kmeta k naprednemu izvajanju kmetijskih del. S tem ko so se pogoji, ki so lansko leto bremenili strojno dejavnost, spremenili, vidimo novo življenje v tej napredni kmetijski dejavnosti. Konkretno to pomlad opažamo celo, da z obstoječo mehanizacijo kmetijske zadruge ne bodo v stanju zadostiti vsem potrebam, čeprav so stroji zaposleni od ranega jutra do poznega večera. Pereče je še vedno vprašanje glede popravil strojev in nabave nadomestnih delov. V kolikor pa je to mogoče, so za sedaj popravila silno draga, ki zahtevajo podražitev strojnih storitev. Prepričani pa smo, da se bodo te stvari sčasoma prav tako ugodno rešile.

Veliko delo so kmetijske zadruge, zlasti lansko leto, opravile v zaščitni službi sploh. Na eni strani so se s pomočjo strokovnjakov Inštituta usposobili na kratkih tečajih odgovorni ljudje po kmetijskih zadrugah za zaščitno službo, istočasno pa so se izpopolnile škropilne naprave, čeprav še teh ni dovolj na razpolago. Moramo potrditi, da so kmetijske zadruge z organizacijo zaščitnih ekip krepko posegle v problem zaščite in tako obvarovale hmeljske nasade večjega napada škodljivcev in bolezní.

Dobro organizirano podjetniško in pospeševalno dejavnost vidimo danes v celi vrsti kmetijskih zadrug Savinjske doline. Med njimi so posebno agilne KZ Šempeter, Polzela, Prebold, Gomilsko, Braslovče, Petrovče, Tabor. Kljub vsem pogojem se še niso docela znašle zadruge: Žalec, Griže, Gotovlje, Trnava in še morda katera. Imamo tudi nekaj slabih, med katerimi nosi zastavo Kmetijska zadruga Št. Andraž. S svojo dejavnostjo, razen trgovine in nekaj traktorskih prevozov, v pospeševanju in ostali dejavnosti ne koristi mnogo tamkajšnjim članom in kmetijstvu. Odkup kmetijskih pridelkov ne vrši v celoti, čeprav je tu doma živinoreja, kokošereja, sadjarstvo, vinarstvo in ostalo poljedelstvo. Če tamkajšnji upravni odbor ne bo bistveno posegel v problem dela celotne zadruge, je edini izhod, da se ta zadruga likvidira in priključi to področje kmetijski zadrugi Polzela. Sicer pa bodo člani te zadruge sami spoznali in se kaj kmalu odločili za ta korak.

Delo našega odbora se je živo prepletalo skozi dve leti z življenjem v hmeljarstvu, zato je mogoče oceniti njegovo delo z uspehi in pomanjkljivostmi, ki se več ali manj kažejo na koncu vsakoletne proizvodnje. Zato dovolite, da podam nekaj rezultatov in pomanjkljivosti, s katerimi se je bavil odbor v zadnjih dveh letih, po posameznih vprašanjih.

OSKRBA HMELJSKE PROIZVODNJE

Hmeljarstvo je kmetijska panoga z relativno visokimi proizvodnimi stroški. Vsakoletna proizvodnja zahteva od proizvajalcev, da vložijo v gnojenje, škropljenje, obdelavo itd. razmeroma visoka obratna sredstva, ki jih niso v stanju sproti denarno likvidi-

rati. Potrebna jim je torej pomoč v obratnih kreditih, ki se vsako leto z iztržkom za prodano blago obračunavajo. To nalogo je do leta 1952 opravljal bivši »Hmezad«, v naslednjem in lanskem letu pa so funkcijo kreditiranja hmeljske proizvodnje prevzele kmetijske zadruge. V letu 1953 so kmetijske zadruge laže najemale kratkoročne kredite in materialno oskrbo hmeljske proizvodnje ugodno reševale. V preteklem letu, z uveljavljanjem novega finančnega sistema, pa so nastale vidne težave, katere sicer hmeljarji niso v takšni meri občutili kot kmetijske zadruge. Sorazmerno ostri pogoji za najetje kreditov, vmes pa visok nesorazmeren predpis amortizacije, so skoraj vse leto zavirali dejavnost kmetijskih zadrug, kar je še tako napredne hmeljarje odvrčalo od strojne obdelave in drugih sodobnih agrotehničnih ukrepov. Toda vsi smo priče, da se je situacija s spremembo predpisov v drugi polovici leta znatno popravila in da so kmetijske zadruge kljub težavam, ki so jih spremljale čez leto, položile uspešne obračune lanskoletnega poslovanja.

Ko govorimo o kreditiranju, naj omenimo Zadržno hranilnico in posojilnico v Celju, katere ustanovitev so hmeljarji in ostali kmetijski proizvajalci zelo pozdravili. Kmetijske organizacije so takoj navezale poslovne stike s to hranilnico, ki danes v celoti posluje z združnimi sredstvi in že krepko pomaga našemu kmetijstvu, med tem tudi hmeljarstvu. Kmetijske zadruge niso več pred nerešljivimi finančnimi problemi in je tako z izpolnitvijo običajnih pogojev vsaki zadrugi možno najeti zadostna sredstva za kreditiranje hmeljske proizvodnje. Naša težnja, da se poleg pospeševanja jači tudi lastna kreditna služba zadrug, se iz leta v leto uresničuje. Na podlagi zapunanja kmetijskih proizvajalcev so se zlasti lani silno okrepili in utrdili kreditni odseki kmetijskih zadrug. Številne zadruge n. pr. Braslovče, Gomilsko, Šempeter, Polzela itd., poslujejo daljšo dobo v letu docela z lastnimi sredstvi in s tem znižujejo stroške rednega poslovanja. Menimo, da je treba to pot v Savinjski dolini dalje jačiti in povečati hranilnično poslovanje, ki je nedvomno koristno za kmetijskega proizvajalca, kakor tudi za celotno naše gospodarstvo.

Oskrba hmeljarjev je v letu 1953, tako tudi v lanskem letu, razen dobave hmeljev, v glavnem v redu potekala. Hmeljarji so prejeli dovolj umetnih gnojil, katerih poraba iz leta v leto vidno raste. Leta 1952 so porabili poleg hlevskega gnoja 3100 ton raznih umetnih gnojil, leta 1953 že 3600 ton, a lansko leto se je potrošnja dvignila na ca. 4200 ton. Izdatno pomoč pri nabavi umetnih gnojil kmetijstvu nudi tudi država v obliki regresa. Povprečna cena gnojilom je znašala leta 1952 okrog 10 din, leta 1953 12 din, za proizvodnjo leta 1954 pa 7 din za kg. Z zvišanjem regresa v drugi polovici lanskega leta znaša povprečna nabavna cena za proizvajalca 5 din po kg. Vse kaže, da bo na podlagi izdatnega uvoza kalijeve soli in Tomaževe žlindre za letošnje hmeljsko in ostalo proizvodnjo porabljeno preko 5400 ton umetnih gnojil, kar predstavlja povprečno okrog 675 kg na ha obdelovalne površine na hmeljarskem področju. Če upoštevamo, da znaša pomoč države pri umetnih gnojilih od 60 do 70 %, tedaj lahko ocenimo napore, ki jih naša skupnost vlaga za dvig zaostale kmetijske proizvodnje. S tem, da je obe leti sorazmerno zadovoljivo rešena dobava zaščitnih sredstev, premoga itd., pa beležimo iz leta v leto težji problem preskrbe hmeljišč s hmeljevki. Leta 1953 so hmeljarji naročili čez 450.000 komadov, dobavljeno pa je bilo le 301.000 komadov. Lansko leto so proizvajalci potrebovali ca. 500.000 kom., dobavljeno pa je bilo 174.000 kom. Še težje je to vprašanje letos. Hmeljarji so naročili okrog 450.000 kom., do sedaj pa je bilo dobavljeno le okrog 140.000 kom. Res je, da hmeljev v Sloveniji, predvsem v nižinskih predelih, pri-

manjkuje, toda znatne količine tega materiala so še v višinskih legah Gorenjske, Gor. Savinjske doline, Pohorja itd., ki pa so zaradi visokih stroškov dobave, z ozirom na ceno, skoraj nedosegljive. Hmeljarski odbor in »Hmezad« sta napravila vrsto korakov, da bi se stanje do neke mere rešilo, toda zaključek je ta, da bo letošnja proizvodnja ponovno trpela na količini in kakovosti hmelja prav zaradi slabega inventarja v hmeljiščih za 5–10 % v pogojih normalne letine. Hmeljarski odbor sicer trenutno pomaga hmeljarjem z denarno pomočjo, ki znaša 30 % od nabavne cene hmeljevka. S tem stanje hmeljarja — franko namembna postaja — prvovrstna hmeljevka, katerih je v vsej letošnji dobavi le 5–10 %, 125–135 din, druga vrsta 110–120 din, tretja 95–110 din. To pomoč, če ostanejo slični nabavni pogoji, bi kazalo še nuditi, vendar je oblika, ki le začasno rešuje problem. Če se stanje ne spremeni, za kar ni dosti izgledov, tedaj menimo, da bi se izredno visok izdatek za hmeljevke moral resneje obravnavati ob priliki formiranja odkupnih cen hmelju. V letošnjem letu smo namenili vidno pomoč onim, ki so pristopili h gradnji žičnih naprav. Po prijavah bo letos zgrajenih spomladi in jeseni okrog 50 ha novih žičnih naprav. Pomoč 60 din po sadiki znaša na ha ca. 270.000 din. Hmeljarski odbor je k tej akciji resno pristopil, toda tudi pri tem imamo težave, predvsem glede dobave potrebne žice. S težavo je namreč »Hmezad« nabavil minimalno količino žice, s katero bomo krili potrebe za okrog 50 ha, medtem ko za ostalih 20 ha, ki se bodo gradili predvidoma v jeseni, je žica (predvsem 6 mm debeline) še odprto vprašanje.

PROIZVODNJA

V zadnjih dveh letih beležimo za hmeljarstvo izredni letini. Čeprav so bile vremenske razmere le delno naklonjene, 1953. leto je bilo precej sušno, lansko pa sorazmerno mrzlo in deževno, vmes pa v obeh letih močnejše poškodbe po toči, ugotavljamo kljub temu nadpovprečne donose. Leta 1953 smo pridelali povprečno 1165 kg na ha, lansko leto pa 1206 kg. Če pogledamo nekaj let nazaj, imamo povprečni donos 1946. leta 1045 kg, 1947. leta 1103 kg, 1948. leta 1078 kg. V ostalih povojnih letih, razen zadnjih dveh let, pa se je pridelalo povprečno izpod 1000 kg na ha. Priznati moramo, da so hmeljarji v zadnjih dveh letih posvetili mnogo več pozornosti hmeljskim nasadom, čemur je bistveno pomagal jasnejši pogled kmeta-hmeljarja v bodočnost, kakor pa pred tem v dobi strogo administrativnega upravljanja. Leta 1953 smo pridelali na 1602 ha površin 1676 ton hmelja, preteklo leto pa na 1551 ha 1775 ton. Medtem ko smo s kvaliteto lanskega pridelka sorazmerno zadovoljni, saj je bilo I. vrste 14,1 %, II. vrste 64,8 %, III. vrste 15,8 % in IV. vrste 5,3 % — beležimo v letu 1953 po kvaliteti izredno slabo žetev. V tem letu je bilo le 5 % I. vrste in 49 % II. vrste, ostalo pa je bilo 37 % III. vrste in 9 % IV. vrste. Če gledamo razmerje kvalitete v zadnjih dveh letih, tedaj smo lani pridelali čez 870.000 kg ali za 25 % več kvalitetnega blaga kot v letu 1953. Vzrok slabe kvalitete 1953. leta je iskati v veliki meri v slabi organizaciji zaščitne službe. Največ škode v hmeljiščih so napravile v maju uši, kasneje pa sta temeljito opravila svoje delo peronospora in rdeči pajek. Dosti krivde za takšno stanje je padlo na hmeljarje same, saj je nešteto njih trmasto vztrajalo pod parolo »poskusimo, morda pa jo le poceni odnesemo«. Ta eksperiment so nekateri hmeljarji drago plačali, opozoril pa je tudi one, ki so se zadovoljili le z enkratnim ali dvakratnim škropljenjem. Hmeljarski odbor in Inštitut sta sorazmerno pravočasno opozarjala hmeljarje na borbo proti škodljivcem. Toda množični napadi škodljivcev in delna neizkušenost, predvsem pa nepriprav-

ljenost in neorganizirana zaščitna služba po kmetijskih zadrugah ter sorazmerno dotrajane škropilne naprave, so privedli do tega, da se vrsto vprašanj v zaščiti to leto ni pravočasno rešilo. Tako je razumljivo v tem letu zelo trpela kvaliteta hmelja. V tem pogledu pa je bil lansko leto napravljen odločen korak naprej. Že preko zime 1953/1954 smo pristopili k strokovni izobrazbi odgovornih ljudi po kmetijskih zadrugah, izvedli smo v zadnjih dveh letih štiri zaščitne tečaje, pregledali smo vsa v skladiščih nahajajoča se zaščitna sredstva, popravili vrsto škropilnih naprav, preuredili 28 traktorskih škropilnic in uvrstili v zaščitno službo 22 novih domačih motornih škropilnic. Zaščitni oddelek Inštituta je v času sezone temeljito posegel v delo. Rezultat je bil zelo dober. Hmeljarji so povprečno škropili 4–5-krat in tako s preventivnimi merami vsak pojav škodljivcev že v kali preprečili in očuvali hmeljišča občutnih poškodb. S pridom so uporabljali nasvete strokovnjakov Inštituta, ki so v času proizvodnje delali večina na terenu.

Seveda, če gledamo podatke o donosih v ostalih evropskih državah, ki smo jih nedavno objavili v našem listu, (v katere več ali manj dvomimo, vendar zaradi intenzivnega obdelovanja, izdatnega gnojenja, ki ga izvajajo n. pr. v Nemčiji, Angliji itd., je možno, da so podatki sorazmerno realni) kaže o njih razmišljati. Če gledamo stvari tako, tedaj moramo priznati, da je glede dviga hektarskih donosov treba še mnogo storiti. Imamo vrsto hmeljarjev, ki pridelajo na hektar od 1600 do 1900 kg, toda večina hmeljarjev, ki pridelajo od 1000 in manj do 1200 kg na ha vplivajo na povprečni donos v našem hmeljarstvu. Hmeljarji se morajo zavedati, da je ključ rentabilnosti tudi v hmeljarstvu dober hektarski donos. Smatramo, da bodo morali oni hmeljarji, ki še vedno pridelajo od 150 do 200 kg na 1000 sadik, povrh pa še slabo kvaliteto, kmalu odločiti, da dvignejo hektarski donos ali prenehajo s hmeljarjenjem, ker jim proizvodni račun že danes ne daje pozitivnih rezultatov. Zato naj bo tudi v bodoče, ko govorimo o proizvodnji, osrednje vprašanje dvigniti količino kvalitetnega blaga.

TRGOVINA

Ker bo o prodaji hmelja posebej poročal zastopnik »Hmezada«, bi iznesli le nekaj stvari o cenah in sredstvih, ki jih je hmeljarstvo prejelo za investicije in pospeševalne namene.

Običajno se cene proizvodom za trg formirajo na podlagi kalkulacije proizvodnih stroškov. Seveda zaradi gospodarskih razmer, ki še trenutno vladajo, to večkrat pri nas ni mogoče. Toda, ko govorimo o proizvodu, ki gre, razen neznatnih količin, v celoti na zunanja tržišča, menimo, da je ob razmišljanju o odkupnih cenah treba tehtno premotriti proizvodnjo in pogoje, v kakršnih se je v določenem letu ista razvijala. Zato ni napačno, predno odločamo o odkupnih cenah za posamezno leto, da ugotovimo realne proizvodne stroške, ki naj bi bili osnova za ceno, ki jo prejme proizvajalec. Leta 1953 je znašala povprečna odkupna cena 345 din, dasi so vsi računi pokazali nekoliko višje proizvodne stroške. Če upoštevamo, da k temu ni silil zunanji trg, tedaj menimo, da ni razloga destimulativno vplivati na proizvajalca, kot je bil primer v letu 1953. Sicer, ko govorimo o tem, ne smemo prezreti pomoči, ki jo je prav v tem letu hmeljarstvo prejelo v raznih pospeševalnih oblikah. Moramo potrditi, da se je vprašanje cen za lanskoletni pridelek rešilo z večjo pozornostjo. S tem, da je Hmeljarski odbor na podlagi celoletnih opazovanj sorazmerno realno ocenil donos in stroške proizvodnje, smatramo, da so bile (kljub ekstremom Bačke) odkupne cene hmelju v Sloveniji realno postavljene. Hmeljar je v celoti kril proizvodne stroške, poleg pa

je prejel primerno plačilo za trud, ki ga je vložil v lanskoletno proizvodnjo. Če upoštevamo končno realnejšo davčno politiko po katastru, tedaj smo si lahko enotni, da je hmелjarstvo v lanskem letu uspešno zaključilo svoje gospodarsko leto.

V pogojih bivšega »Hmezada« kmetijske zadruge niso od proizvodnje hmелja imele bistvene koristi. Že leta 1953 se jim je namenila sicer minimalna soudeležba 5 din po kg prodanega pridelka, kar je dalo zadruham 8,3 milijonov din sredstev za pospeševalne namene. Toda vprašanje soudeležbe se je lansko leto za kmetijske zadruge in ostale organizacije zelo ugodno rešilo. Prejele so po kg za I. vrsto 35 din, za II. vrsto 30 din in III. vrsto 9 din. Skupaj so prejele od lanskoletne proizvodnje 45.770.000 din. Ta sredstva so se predvsem namenila za investicije in pospeševalna dela. S tem so se kmetijske zadruge močno okrepile in bodo lahko s temi sredstvi rešile vrsto gospodarskih vprašanj na svojem področju.

Ko govorimo o hmелjski trgovini, bi želeli prikazati še eno vprašanje: Naše hmелjarstvo je nedvomno precej odvisno od hmелjske proizvodnje in tržnih razmer v svetu. Zato je za nas silno interesantno in obenem važno kaj se dogaja na hmелjarskem področju v svetu. Zaradi tega se je že bivši »Hmezad« povezal oziroma včlanil v mednarodno organizacijo evropskih hmелjarjev, ki ima svoj sedež v Strassbourgu. To članstvo je podedoval naš odbor, ki zadnji dve leti sodeluje v znanstveni komisiji EHB na sejah in letnih skupščinah te organizacije. Leta 1953 je bila letna skupščina, kot je znano, pri nas. Menimo, da je primerno sodelovati v tej organizaciji tudi v bodoče, saj naši hmелjarji lahko na ta način sproti prejemajo obvestila kakšna je situacija proizvodnje hmелja in kakšni so izgledi trgovine v svetu. Seveda pa to sodelovanje zahteva od naše organizacije sorazmerne izdatke. Letno smo dolžni plačati kot članarino 75.000 francoskih frankov, kar znaša po uradnem tečaju ca. 60.000 dinarjev. Poleg tega smo vezani na izdatke za uradna potovanja, ki zaradi sodelovanja na sejah, letnem zasedanju znanstvene komisije in generalne skupščine, niso majhni. Leta 1953 smo za te namene prejeli od trgovine s hmелjem skupni znesek deviznih sredstev, dočim smo lani in izgleda tudi letos navezani izključno na nakup prostih deviz. Hmелjarski odbor je mnenja, da bi se za te namene na podlagi določenega letnega proračuna namenila vsota deviz iz letne participacije »Hmezada«. Prav tako smo mnenja, da bi se od trgovine s hmелjem določil v bodoče znesek deviznih sredstev za nabavo raznih kemikalij, ki jih za svoje delo potrebujeata agrokemijski laboratorij in zaščita. Razmere so sedaj namreč takšne, da »Cemoservis«, ki uvaža ta material, kupuje na prostem trgu devize in tako silno podraži nabavo teh sredstev.

INVESTICIJE IN SREDSTVA ZA POSPEŠEVANJE

Razen sredstev za redno poslovanje Hmелjarskega odbora, ki so v letu 1953 znašala 9.916.000 din (vštevši hmелjarsko skupščino in dotacijo Hmелjarski šoli) ter leta 1954 3 din po kg hmелja, kar znaša skupaj 5.300.000 din, je Hmелjarski odbor prejel leta 1953 od trgovine s hmелjem in iz likvidacijske mase bivšega »Hmezada« izdatna sredstva za investicije in pospeševanje hmелjarstva. Skupaj je odbor prejel v ta namen 154.374.000 din, od česar je porabil del za gradnjo novih združnih sušilnic, del za dograditev Inštituta za hmелjarstvo, del za gradnjo žičnic ter gradnjo in opremo hmелjarske šole in končno za nadaljevanje regulacijskih del na Ložnici in njenih pritokih. O tem je več povedano v finančnem poročilu. Od trgovine

letnika 1953 se posebnih sredstev za te namene ni določilo. Uporabljena pa so bila v te namene preostala sredstva iz prejšnjega leta. Od trgovine letnika 1954 pa je Hmелjarski odbor ponovno prejel za pospeševanje pomembna sredstva, in sicer 30 din od kilograma, kar daje skupno 53.260.000 dinarjev. Hmелjarski odbor je sklenil, da iz teh sredstev da 12 milijonov za pomoč pri gradnji novih združnih sušilnic, za gradnjo žičnic 16 milijonov in kot regres za hmелjevke 20 milijonov din. Poleg tega je prejel od trgovine 50 milijonov din za nadaljevanje regulacijskih del, od česar se je že porabil okrog 20 milijonov v lanskem letu, ostalih ca. 30 milijonov pa je na razpolago za gradnjo v tem letu.

Prepričani smo, da se sredstva, ki jih Hmелjarski odbor prejema in vlaga v pospeševalne namene, bogato nalagajo. Če upoštevamo samo, da je v obratu že 18 novih 16 m² sušilnic, temu pa se bo priključilo še 24 novih enake kvadrature v tem in prihodnjem letu, smo dali neposredno na razpolago hmелjski proizvodnji 676 m² nove sušilne ploskve v obliki sodobnih hmелjskih sušilnic, ki se gradijo pri kmetijskih zadruham in kmetijskih posestvih. Žal samo, da kmetijske zadruge in posestva nimajo še dovolj lastnih sredstev, zaradi česar niso v stanju takoj urediti prepotrebni sušilnic in skladišč.

INŠTITUT ZA HMELJARSTVO

Tesno povezan s Hmелjarskim odborom in vsem dogajanjem v hmелjarstvu je Inštitut za hmелjarstvo v Žalcu. Dajne težnje hmелjarjev so se leta 1953 izpolnile s tem, ko je pričel v lastni zgradbi delovati tukajšnji Inštitut. S sodobno opremljenim kemičnim laboratorijem in delno opremljenim fitopatološkim laboratorijem, se s pomočjo organiziranih oddelkov odločno spoprijema z zaostalostjo v hmелjarstvu in kmetijstvu sploh. Agrokemični oddelek dela že nekaj let na tem področju. Prej je delal nekaj časa pri »Hmezadu« s pomočjo laboratorijev v Zagrebu in Ljubljani, nato pa se je leta 1953 preselil v novo opremljeni lastni laboratorij, kjer je zelo kmalu razširil svojo dejavnost. Zadnji dve leti se je bavil z analizami hmелja, zaščitnih sredstev, umetnih gnojil, krmil itd., lansko leto pa je v svoje delo vključil še analize zemeljskih vzorcev. Teh analiz je izvršil preko 2000 in podal za vsako zemljo potrebno diagnozo. K temu pa je ekološki oddelek dodal praktične nasvete o gnojenju in obdelavi analiziranih zemljišč. Hmелjarji so teh nasvetov zelo veseli, saj sprejemajo s tem strokovne nasvete, ki gredo v dobro in za dvig kmetijske proizvodnje. Zaščitni oddelek je med najmlajšimi na Inštitutu. Toda kljub temu je zlasti lansko leto na podlagi izkušenj iz leta 1953, ko je nastal, aktivno posegel v hmелjsko proizvodnjo in s stalnimi nasveti, pregledi hmелjišč, pravočasnim opozarjanjem ob najmanjšem pojavu škodljivcev, prispeval, da je bil zlasti lansko leto pospravljen kvaliteten pridelek. Poleg strokovnih nasvetov in predavanj, ima dolžnost skrbeti za preizkušena zaščitna sredstva, dalje proučuje izboljšavo obstoječih škropilnih naprav in daje predloge za nabavo novih škropilnic. Njegov delokrog že prihaja tudi na področje sadjarstva in ostalega poljedelstva. Nekoliko manj rezultatov lahko pokaže selekcijski oddelek, pri katerem pa proces, ob ugodnih vremenskih razmerah, terja daljšo dobo za dosego zanesljivih podatkov. Poleg tega še delujeta ekološki in prosvetni oddelek. V slednjem več ali manj sodelujejo vsi strokovnjaki Inštituta. S pomočjo Hmелjarskega odbora in odsekov pri kmetijskih zadruham izvaja strokovna predavanja, posvete in razprave na terenu, od časa do časa krajše strokovne tečaje, vodi skrb o hmелjarski šoli itd. Preko mrtve sezone pa sodeluje s strokovnjaki na

kmetijsko gospodarskih šolah v raznih krajih Savinjske doline.

V letošnjem letu bo napravljen pomemben korak, če bo le delno naklonjeno vreme, tudi v agroprodukcijem oddelku. Na poskusnih poljih bodo izvršili vrsto poizkusov v gnojenju, vzgoji okrog 20 sort hmelja, preizkuševanju raznih struktur zemelj itd., ki bodo v doglednem času že dali popolnejše rezultate.

Skratka lahko mirno trdimo, da Inštitut kot celota v svoji odgovorni nalogi bistveno napreduje in si žilavo utira pot v naše združeno kmetijsko življenje. Z nastavitvijo novih strokovnih moči v laboratorijih in ostalih oddelkih ter z dograditvijo rastlinjaka in nekaterih pomožnih objektov bo možno izkoristiti še neizkoriščene kapacitete.

Važno prosvetno delo vrši lastna strokovna revija »Hmeljar«, ki daje mesečno hmeljarjem strokovne in ostale poljubne nasvete. Obenem hmeljarje sproti obvešča o najvažnejših dogodkih na polju hmeljarstva ter ostalega kmetijstva doma in v svetu. Sicer je mesečno izdajana lista precejšen izdatek za Hmeljarski odbor, toda spričo pomembne vloge, ki jo ima na tem področju, je potrebno, da ga tudi v bodoče posredujemo hmeljarjem. Sicer pa naj o tem spregovori današnji zbor.

Še ena želja hmeljarjev se je v tem obdobju izpolnila. V začetku leta 1954 je pričela z rednim poukom hmeljarska šola v Vrbju pri Žalcu. Pred kratkim je prva skupina gojencev zapustila šolske klopi. Z izvedbo nekaterih praktičnih nalog na domačem posestvu do konca šolskega leta bo tem gojencem že omogočeno, da bodo pridobljeno osnovo z uspehom uporabljali kot bodoči kmečki gospodarji. Glede na to, da bo v bodoče hmeljarska šola delovala po enoletnem učnem programu, smo prepričani, da ne bo posebnega problema za nov naraščaj, saj so kmetijske zadruge še nadalje pripravljene dodeliti izdatno pomoč gojencem te koristne šolske ustanove. Stvar hmeljarjev pa je seveda, da bodo znali ceniti šolski zavod ter tako s pridom izkoristili sredstva, ki so bila vložena za vzgojo njihovih naslednikov.

Ob koncu še nekaj besed o regulacijskih delih na področju Savinjske doline.

V letu 1953 je odbor namenil za ta dela ca. 59 milijonov dinarjev. S temi sredstvi so se nadaljevala začeta dela na področju Levca in dokončala dela na Polzeli. Vremenske razmere in zadostna sredstva so dopuščala, da so se v tem letu dela razvila v večjem razmahu. Tako je bilo izvršenih vrsta zemeljskih del do km 6 nad Arjo vasjo, urejen je bil del potoka Pirešice in dokončan razbremenilnik ter začeta regulacija na Ložnici na področju Polzele. Moramo reči, da so dela v tem letu vidno napredovala, čeprav so se ob izvajanju pojavile vidne napake. Predvsem se je

to pokazalo lansko leto, ko zaradi objektivnih vzrokov dela niso napredovala v večjem obsegu, da so na izgotovljenih in nezavarovanih zemeljskih delih zaradi številnih poplav nastale precejšnje škode. S preostalih sredstvi iz leta 1953 v višini 2.570.000 din ter sredstvi v višini 26.000.000 din iz leta 1954 so se dela lansko leto pričela šele v drugi polovici leta. Ta zakasnitev je nastala iz razloga, ker smo za nadaljevanje del prejeli sredstva šele v mesecu juniju. Zaradi pomanjkljivosti iz leta 1953 so se lani izvajala nedovršena dela, ki so terjala precej nevarnosti zaradi neugodnih vremenskih prilik. Ker so pred nami še obsežna dela, je Hmeljarski odbor na eni od zadnjih razprav o nadaljevanju regulacijskih del določil, da se pristopi k ustanovitvi vodne skupnosti za področje Ložnice in njenih pritokov. V ta namen se je formiral pripravljalni odbor, ki je v začetku leta pričel s pripravami. V mesecu januarju in februarju so bili sestanki s prizadetimi posestniki zemelj poplavnega področja na celotnem terenu. Istočasno so lastniki podpisali pristopne izjave o pristopitvi k tej organizaciji. Rezultat je ta, da je od 630 zasebnih kmetov, ki posedujejo 1500 ha ogrožene zemlje, pristopilo k organizaciji 404 z 836 ha, dočim se ostalih 226 kmetov s 465 ha še ni dokončno odločilo za to organizacijo. Istočasno so na sestankih po vaseh bili izvoljeni delegati za ustanovni občni zbor, ki bo predvidoma še v tem mesecu. Ker nam uredba o ustanavljanju vodne skupnosti na osnovi večine pristopnih izjav dopušča ustanovitev te organizacije, je pripravljalni odbor sklenil pripraviti vse potrebno za ustanovitev te organizacije. Povsem pravilno je, da pri izvajanju tako obsežnih regulacijskih del sodelujejo prizadeti lastniki ogroženih zemljišč. Ko bo organizacija zaživela, smo mnenja, da bo kot pravna oseba samostojno vodila nadaljevanje regulacijskih del in se bo laže in odločneje brigala za uspešno nadaljevanje regulacije in melioracije zemljišč. S sredstvi, ki jih v obliki prispevkov prispevajo prizadeti posestniki, poleg pomoči iz hmeljarstva, bo bodoča organizacija s tem skladom lahko uspešno nadaljevala sorazmerno draga investicijska dela.

Tovariši delegati! Ko polagamo obračun dvoletnega dela in Vas bežno seznanjamo z uspehi in neuspehi, smo prepričani, da smo precej storili v smeri pospeševanja te kmetijske panoge, ki je za Savinjsko dolino oziroma za celotno naše gospodarstvo v kmetijstvu zelo pomembno. Nadejamo se, da boste poročilo v razpravi dopolnili in sprejeli tehtne zaključke za delo v tem gospodarskem letu.

V dobi, ko se našemu kmetijstvu posveča izredna pozornost s strani države, smo dolžni in poklicani za to, da vložimo ves trud za nadaljnji napredek in za dvig kvalitetne proizvodnje, v kateri je ključ za blagostanje delovnih ljudi nove socialistične Jugoslavije.

Hmeljarski odbor OZZ Žalec

PROGRAM DELA

HMELJARSKEGA ODBORA OZZ CELJE ZA LETO 1955

Z ozirom na čedalje večje naloge in napore v borbi za napredek našega kmetijstva, kateremu posveča naša socialistična skupnost vso skrb, se postavljajo pred naše hmeljarstvo nove naloge. Ko govorimo o zaostalosti našega kmetijstva, ne smemo prezreti podobna dejstva tudi v hmeljarstvu, ki so zapreke hitrejšemu razmahu sodobnega gospodarjenja, izvajanja agrotehničnih ukrepov, dvigu hektarskih donosov itd. Zaradi nadaljnjega napredka v tej kmetijski panogi smatramo, da mora hmeljarski odbor delati v tem letu na podlagi smernic upravnega odbora OZZ

Celje in sicer na naslednjih nalogah, ki so po našem mišljenju bitne za dosego še večjih uspehov:

1. Ena od najvažnejših nalog je organizacija zaščitne službe, od katere je v primeru neugodnih vremenskih razmer zelo odvisna kvaliteta pridelka. V ta namen je treba napraviti naslednje:

a) kmetijskim zadrugam je treba posredovati pravočasno zadostne količine učinkovitih zaščitnih sredstev (bakreno apno, galica, lindan in ostali preparati);

b) škropilne naprave po kmetijskih zadrugah in pri inštitutu bodo v stalni pripravljenosti in morajo

biti zmožne vsak čas stopiti v akcijo. Še maja bomo posredovali nadomestne dele za dokaj dotrajane škropilnice tipa »Holder« in jih tako usposobili, da bodo v senzoni služile s polno zmogljivostjo;

c) na podlagi že izvršenega zaščitnega tečaja bomo pomagali kmetijskim zadrugam organizirati škropilne ekipe, ki bodo, kakor v lanskem letu organizirano nastopale v času sezone;

d) zaščitni oddelek Inštituta za hmeljarstvo bo v stalnem stiku s terenom ter bo z nasveti in konkretnimi navodili interveniral, kjer bo potrebno.

2. Ker je za letošnjo proizvodnjo v celoti preskrbljena vsa količina umetnih gnojil, bo potrebno, da se s pomočjo strokovnjakov Inštituta v času sezone dajo potrebna navodila za uporabo hitro delujočih gnojil.

3. Prav tako se bo odbor zavzel za pravočasno preskrbo premoga kmetijskim zadrugam in preko njih hmeljarjem, za kreditna sredstva, ki služijo proizvodnji, za plačilo obiralcev in za redno poslovanje kmetijskih zadrug.

4. Ker so hmeljevke poseben problem, bo Hmeljarski odbor storil nadaljnje korake za to, da se stanje ugodno in pravočasno reši vsaj za prihodnjo sezono.

5. Vso skrb mora odbor tudi v bodoče posvetiti gradnji novih sušilnih naprav pri kmetijskih zadrugah in ostalih proizvajalcih. Poleg tega naj nadalje skrbi za regulacijska dela in melioracije za pridobitev novih obdelovalnih površin. S pomočjo sredstev za pospeševanje pa se naj rešujejo one naloge, ki bodo čim hitreje dale pozitivne rezultate.

S posredovanjem novih, za hmeljarstvo potrebnih strojev, bo HO pomagal kmetijskim zadrugam izpopolnjevati sedanji strojni park.

6. Odbor bo skrbno zasledoval celotno proizvodnjo in bo zbral potrebne podatke, ki naj služijo odgovornim činiteljem pri razpravi o bodočih odkupnih cenah.

7. Odbor mora nuditi vso podporo Inštitutu za hmeljarstvo, ki si utira s pomočjo svojih oddelkov

nadaljnjo pot v kmetijstvu. Zaščita rastlin, analize hmelja, gnojil, zaščitnih sredstev, zemlje, itd. poleg nadaljnjih del v selekcijski službi in v znanstvenih raziskovanjih, ki sicer terjajo daljšo dobo, so naloge, na katerih naj Inštitut še v večji meri dela v tem in v bodočih letih.

8. Važna naloga odbora naj bo tudi to leto vzgoja ljudi. Odbor naj pravočasno napravi načrt strokovnih predavanj in tečajev na svojem sedežu in po kmetijskih zadrugah, h katerim naj aktivno pristopi po končani sezoni, zlasti v zimskem času. Med letom pa naj pomaga na sestankih hmeljarjev reševati tekoče naloge s pojasnjevanjem ostalih gospodarsko-političnih vprašanj.

9. Tudi v bodoče je potrebno, da ima odbor tesne stike s s hmeljarskimi odseki KZ in jim pomaga z nasveti pri reševanju konkretnih nalog. V ta namen se naj člani HO udeležujejo sej teh odsekov in svetujejo upravnim odborom rešitev posameznih problemov.

10. Vso skrb naj HO posveti nadaljnji utrditvi odsekov po kmetijskih zadrugah, zlasti tam, kjer je organizacija še v razvoju brez določenih nalog in še zelo šibka.

11. Nadalje naj skrbi za dvig vsebine strokovnega lista »Hmeljar«, ki naj redno tudi v bodoče s praktičnimi in strokovnimi članki dviga strokovnost in zavest kmečkega proizvajalca.

12. Pravočasno je treba poskrbeti za nov naraščaj za hmeljarsko šolo iz vrst one kmečke mladine, ki se pripravlja za poklic novih kmečkih gospodarjev. Življenju šole, vzgojnim metodam in praktičnemu življenju gojencev naj bo posvečena vsa pozornost odbora.

13. HO bo z umestno propagando prikazoval pomembno vlogo hranilnične službe kmetijskih zadrug in hmeljarje navajal k temu, da z jačenjem kreditnih odsekov KZ pomagajo sebi in kmetijskim zadrugam.

To je okvirni program dela. Odbor naj vloži vse sile, da se naloge uresničijo v dobro nadaljnjemu dvigu splošnega napredka v hmeljarstvu.

Hmeljarski odbor OZZ Žalec

PRAVILNIK

Hmeljarskega odbora Okrajne zadrुžne zveze Celje

Člen 1

Zaradi smotrnejšega razvoja hmeljarstva deluje pri Okrajni zadrुžni zvezi Celje Hmeljarski odbor kot pospeševalni organ zveze za to kmetijsko panogo.

Ime: Hmeljarski odbor Okrajne zadrुžne zveze Celje.

Sedež odbora: Žalec.

Člen 2

Hmeljarski odbor zajema v svoji dejavnosti področje Okrajne zadrुžne zveze Celje in po predhodnem sporazumu področje ostalih zvez LRS.

Člen 3

Namen odbora je izboljšati hmeljsko proizvodnjo in z uvajanjem sodobnih agrotehničnih ukrepov služiti naprednemu gospodarjenju ob istočasni izobrazbi kmečkega življa, zlasti mladine.

Člen 4

Naloge odbora so:

1. Pospešuje hmeljarstvo na vseh kmetijskih obratih, kmetijskih zadrugah, zadrुžnih in državnih posestvih.

2. Skrbi za sodobne agrotehnične ukrepe, ki koristijo hmeljarstvu, med katerimi so posebno važni borba proti rastlinskim škodljivcem in boleznim, racionalno korišćenje mehanizacije, skrbna obdelava zemlje itd.

3. Organizira strokovna predavanja, tečaje, posvete s pridelovalci po kmetijskih zadrugah in jih sproti navaja k uporabi znanstvenih izsledkov Inštituta za hmeljarstvo ter drugih tozadevnih pridobitev na področju kmetijstva. Skrbi za napredek znanstveno-vzgojnega značaja, predvsem o delu strokovnih šol, inštitutov itd.

4. Njegovo delo se naslanja preko hmeljarskih odsekov na kmetijske zadruge, državna in zadrुžna posestva ter pretresa njihove predloge, ki jih po predhodni odobritvi upravnega odbora zveze koristi pri svojem delu.

5. Odbor vodi vso skrb o delu in poslovanju Inštituta za hmeljarstvo ter mu daje smernice za njegovo delo.

6. Skrbi za investicijska dela na hmeljarskem področju, med katerimi naj uživajo prioriteto gradnje

novih in obnova obstoječih sušilnih naprav, gradnje žičnih naprav, obnova in razširitev nasadov, melioracije, obnova in nabava sodobnih kmetijskih strojev itd.

7. Vso skrb mora posvetiti pravočasni oskrbi proizvodnje z reprodukcijskim in ostalim materialom, ki služi količinski in kakovostni pridelavi hmelja. Zlasti skrbi za pravočasno oskrbo zaščitnih sredstev, izvajanje zaščitne službe itd.

8. Za svoje delo sestavlja letni program dela in predračun izdatkov ter dohodkov, ki ga predloži zboru in upravnemu odboru Zveze v odobritev. Ob koncu poslovnega leta je dolžan predložiti zaključni račun o poslovanju odbora in Inštituta Okrajni združni zvezi, ki ga sestavita po njenih navodilih.

9. Zaradi tesnejše povezave in hitrejšega posvetovanja, strokovnih nasvetov, izdaja lastno glasilo »Hmeljar«, ki ga urejuje petčlanski uredniški odbor. Uredniški odbor postavlja in razrešuje Hmeljarski odbor.

10. S svojim delom izvršuje vlogo krepitve združništva na vasi.

Člen 5

Pristojnosti: Odbor je pospeševalni organ OZZ, ki izvaja sklepe upravnega odbora po hmeljskih vprašanjih, sprejema na svojih sejah zaključke, ki jih z nasveti posreduje hmeljarskim odsekom kmetijskih zadrug ter ostalim gospodarskim organizacijam.

V okviru danih nalog po čl. 4 tega Pravilnika razpolaga odbor s finančnimi sredstvi samostojno. Hmeljarski odbor ima svoj bančni račun. Za Hmeljarski odbor podpisujeta predsednik in tajnik odbora, katerih enega pa lahko nadomestuje oseba, ki jo določi Hmeljarski odbor za podpisovanje.

Za vodenje lastnega bančnega računa, kakor tudi za razpolaganje z njim po podpisnikih, izda upravni odbor Okrajne združne zveze pristojnemu denarnemu zavodu potrebno dovoljenje.

Člen 6

Vse finančno poslovanje in zastopanje pri sodišču se opravlja pod firmo Okrajne združne zveze, kot pravno osebo.

Odbor se redno sestaja enkrat mesečno, v času sezone pa po potrebi tudi večkrat. Obvezno skliče tri zборе hmeljarjev-delegatov in to spomladi, med proizvodnjo in po zaključku vsakoletne sezone. Vsako leto se na volitvah hmeljarskih odsekov kmetijskih zadrug volijo v zbor delegati za tekoče leto. Po potrebi lahko odbor ali zbor skliče tudi upravni odbor Okrajne združne zveze ali na zahtevo dve tretjine včlanjenih hmeljarskih odsekov kmetijskih zadrug.

Člen 7

Odbor se voli za dobo enega leta na zboru delegatov hmeljarskih odsekov kmetijskih zadrug, zastopnikov DP in ZP. Na prvem letnem zboru se izvoli Hmeljarski odbor, ki sestoji iz 9—17 članov. Iz svoje srede si izvoli predsednika in tajnika, od katerih je eden član upravnega odbora OZZ.

Člen 8

Administrativne in strokovne uslužbenke namešča in odstavlja upravni odbor Okrajne združne zveze po predlogu Hmeljarskega odbora OZZ Žalec.

Člen 9

Kontrolo nad delom odbora vrši upravni odbor OZZ, ki mu obenem daje smernice za njegovo delo na terenu.

Člen 10

Ta pravilnik stopi v veljavo, čim ga sprejme zbor Hmeljarskega odbora in potrdi upravni odbor Okrajne združne zveze Celje.

Žalec, dne 8. maja 1955.

NASVETI ZA JUNIJ

Enako kakor lani tudi v letošnjem letu prvi spomladanski meseci niso bili ugodni za razvoj hmeljske rastline. Nizka temperatura v aprilu in maju je precej zadržala rast hmelja. Kljub slabemu vremenu je bilo delo v hmeljiščih pravočasno izvršeno. Mnogi hmeljarji so že prvič dodatno gnojili z umetnimi gnojili. Kdor še tega ni napravil, je sedaj že skrajni čas za prvo dozo dodatnega gnojenja. Kako gnojiti in koliko rudninskih gnojil raztrositi, je bilo v našem listu že večkrat povedano. Tistim, ki so dali zemljo v analizo, so dobili točna navodila za najboljše hektarske donose. Ostalim pa nudimo nekaj orientacijskih števil, ki so odvisne od lege terena, kvalitete zemlje, padavin, obdelovanja itd.

Za časa vegetacije rabi hmeljska rastlina na 1 ha 60—120 kg čistega dušika, 60—120 kg čistega fosfora in 120—180 kg čistega kalija. Če te čiste doze hranil preračunamo na količino umetnih gnojil, dobimo za 16% čilski soliter 375—750 kg, za 16% superfosfat 375—750 kg in 300—450 kg 40% kalijeve soli. Če seštejemo vse količine gnojil, porabimo pri najmanjši dozi 10,5 q pri največji pa 19,5 q umetnih gnojil na ha. Te številke bi odgovarjale, če bi bila 100% izkoriščena vsa umetna gnojila, ki jih trosimo v hmeljišču. Vemo pa, da se dušična gnojila izkoristijo samo 80%, superfosfat največ 30% in kalijeva sol 60%. Če upoštevamo to, ugotovimo, da je potrebno za 1 ha hmelja 450—800 kg čilskega solitra, 637—1275 kg superfosfata

in 420—630 kg kalijeve soli. Če sedaj sumiramo minimalne in maksimalne doze, ugotovimo, da je potrebno za 1 ha hmeljišča 15 do 27 q umetnih gnojil. Iz lanskoletnih analiz zemlje pa smo videli, da se umetna gnojila pri velikem deževju močno izpirajo. Zato je dobro, da količino umetnih gnojil trosimo v dveh ali v deževnih letih tudi v treh obrokih, da jih premočno deževje prehitro ne izpere v nižje sloje. Kdor še ni raztrosil prvi obrok dodatnega gnojila naj to stori sedaj. Drugi obrok pa se raztrosi takrat, ko je hmelj dosegel vrh opore, ko najbolj tvori stranske panoge, tretji pa tik pred cvetenjem. Dobro je, da vsak obrok zmešamo z zemljo, kar lahko napravimo z brano ali kultivatorjem. Nikakor pa ne trosimo umetnega gnojila k sadežu ali celo na položene vrvi, ker s tem poškodujemo rastlino ali pri maksimalnih dozah uničimo sadež. Ker ima hmelj široko razrasle korenine, trosimo tudi gnojila široko po hmeljišču, na ta način pridejo raztopljena umetna gnojila enakomerno od vseh korenin in se enakomerno izkoriščajo ter jih gre manj v izgubo. Tisti hmeljarji, ki še vedno trosijo gnojila k sadežu, delajo s tem dvojno napako. Prvič pride gnojilo samo na majhno površino in koncentracija gnojila na tej površini je previsoka, tako da se nekaj korenin zasmodi in hrano lahko vsrkavajo le nepoškodovane korenine. Gnojilo, raztroseno k sadežu, nekaj korenin zasmodi in precejšen del raztopljene hrane se izpere zaradi uničenih korenin in visoke koncentracije

v spodnje plasti zemlje. Kdor hoče imeti dober uspeh, bo gnojil na široko večkrat in v manjših količinah.

Kar se tiče zaščite, moramo biti v juniju zelo pazljivi. Proti ušem moramo škropiti tedaj, ko je nalet končan, to je takrat, ko krilate uši ne priletijo več v hmeljišča. Čas končanega naleta se ne da točno naprej določiti, ampak ga lahko ugotovimo samo s točnim ogledom posameznih rastlin. Čim je čas škropljenja primeren, ga takoj izvedemo in ne odlašamo za naslednji dan. V hmeljiščih, v katerih se je zaradi napada uši pojavila že sajavost hmelja, rastlina ne more dati normalnega pridelka.

Proti ušem škropimo s tekočim **lindanom**, sigurni uspeh imamo z 0,2% koncentracijo. Na 100 l vode damo 2 del tekočega lindana.

V primeru, da se uši pojavijo naenkrat in na večjih površinah, če ne bi bilo dovolj škropilnic na razpolago, lahko zadruga uporablja zaprašilec in praši z **lindanom v prahu**. Za 1 ha porabimo 15—25 kg lindanovega prahu; količina je odvisna od razvoja in višine rastline.

Zaradi lanskoletne močne okužbe po peronospori bomo letos čim večkrat preventivno škropili proti tej nevarni bolezni v hmeljiščih. Da so hmeljišča okužena,

smo se prepričali že pri čiščenju in vezi hmelja. Koliko kuštravcev smo morali odstraniti iz nasada, in tudi že nekatere liste smo našli, ki so kazali prvo okužbo.

Zaradi sigurnosti in zmanjšanja stroškov bomo proti ušem in peronospori škropili ali prašili s takšnimi sredstvi, ki jih lahko mešamo, ali pa so preparati že sami sestavljeni za oba škodljivca.

Prav dober učinek proti ušem dosežemo tudi z **dilidenom** s katerim prašimo od 10 do 25 kg na ha.

Tekoči **lindan** lahko mešamo tik pred uporabo z bakrenim apnom. Prašimo pa lahko še z gotovim sredstvom po imenu **bakreni lindan**. Uporabljamo ga do 25 kg na ha in z njim uničimo listne uši in zadržimo razvoj peronospore.

Na tistih njivah, kjer nam preti nevarnost rdečega pajka pa bomo škropili proti ušem z 0,1% koncentracijo **fosferne**. S tem škropivom uničimo tudi prvo zalego rdečega pajka. Kadar mešamo fosferno z bakrenim apnom, jo vzamemo samo 0,5 del na 100 l bakrenega škropiva, ker nam višja koncentracija fosferne v zmesi z bakrenim apnom rada zažge nežne dele rastline.

Inž. Kač Lojze

Kaj smo v letu 1954 opazili v naših hmeljiščih

Ne moremo zaključiti poglavja iz lanskoletne zaščite hmelja, ne da bi na kratko spregovorili še o škropilnicah. V letu 1954. smo v hmeljiščih v glavnem uporabljali motorke MTPS (Mariborska tovarna poljedelskih strojev), Jezernikove priključke za Stayer 80, Platzov molekulator, potem pa stare samoprevozne ali vprežne »holderce«, doma izdelane škropilnice s kupljenimi agregati in še nekaj ročnih. O »holdercah« in ročnih škropilnicah ne bi posebej govorili, ker jih uporabljamo že dolgo časa in smo zlasti s »holdercami« še vedno zadovoljni.

Najbolj so se letos izkazale preurejene Jezernikove škropilnice, ki hitro, dovolj temeljito in z malo delovne sile, zato pa tudi najceneje opravijo škropljenje v hmeljiščih.

Poraba škropiva na ha precej varira, in sicer od 1.200 do 2.000 l, t. j. seveda odvisno od brzine traktorja in pa od dejstva ali škropimo po vsaki vrsti ali pa škropimo vsako drugo vrsto. Pri škropljenju s fungicidi zadošča, da škropimo vsako drugo vrsto in v drugi brzini. Paziti pa moramo, da pri vsakokratnem škropljenju izberemo druge vrste. Če smo torej pri prvem škropljenju proti peronospori poškopili 1., 3., 5., 7. vrsto, bomo pri drugem škropljenju vzeli 2., 4., 6., 8. vrsto. Škropljenje v vsaki drugi vrsti zadošča tudi pri uporabi sistemikov (systox, pestox). Le kadar škropimo proti rdečemu pajku ali proti ušem pri močnem napadu z lindanom ali koloidnim žveplom moramo hmelj dobro zmočiti in zato škropiti po vsaki vrsti.

Če izračunamo koliko nas stane škropljenje z bakrenim apnom in Jezernikovo škropilnico proti peronospori, potem bi naračunali 74 para na hmeljevko, (računajoč na hektar 4.500 hmeljev):

Stroški škropljenja z bakrenim apnom, z Jezernikovim traktorskim priključkom na 1 hmeljevko:

1. Stroški škropilnice in traktorista	22 para
2. Bakreno apno	37 para
3. Priprava in prevoz škropiva	15 para

Skupaj 74 para

Prednosti te škropilnice so torej: hitro delo (pri dobri pripravi in organizaciji dela poškopimo dnevno 5—6 ha hmelja), štednja delovne sile (pri škropljenju ne potrebujemo drugega kot traktorista in enega delavca, ki pripravlja škropivo, seveda če smo si vodo pripeljali poprej) in enakomerno delo.

Pri delu s Steyrjevo škropilnico pa moramo paziti na to, da dosežemo potrebno višino, in sicer s tem, da je dovolj pritiska, da so razpršilci pravilno naravnani in da ni kak razpršilec zamašen. Naloga traktorista, predno gre s škropilnico v hmeljišče je, da vse to ugotovi in sicer pri vsakem sodu, ki ga znova napolni.

Tudi MTPS motorke so imele letos v hmeljiščih važno vlogo. Škropljenje z njimi pa je nekoliko dražje, čeprav je sama motorka cenejša od traktorske škropilnice. Stroški se zvišajo zato, ker zmogljivost teh škropilnic ni tako visoka kot traktorskih. Povprečno računamo, da z njo poškopimo dnevno 2—2,5 ha. Poleg tega rabimo pri motorci še vprežno silo in več delovne sile. Tako rabimo pri škropljenju poleg traktorista ki opravlja z motorjem, še dva delavca za škropljenje, četrti pa navadno skrbi za dovoz vode in napravo škropiva.

Stroški škropljenja z bakrenim apnom z MTPS motorco:

1. Stroški škropilnice, delovna sila in vprega	38 para
2. Škropivo	37 para
3. Priprava in prevoz škropiva	15 para

Skupaj 90 para

Pri tem računu nismo upoštevali večjo porabo bakrenega apna, čeprav v večini primerov z motorco porabimo nekaj več škropiva kot z avtomatičnim priključkom.

Posebno mesto med škropilnicami, ki smo jih v preteklem letu uporabljali v hmeljiščih, pripada molekulatorju. Inštitut je Platzov molekulator preizkusil za uporabo fungicidov, kakor tudi insekticidov in ugo-

tovil, da se je ta nova vrsta škropilnice tudi v hmeljišjih pokazala zelo dobro.

Pri molekulatorju z zračno turbino razbijemo škropivo v izredno fine kapljice. Pri navadni škropilnici so kapljice škropiva večje kot 1 mm, pri molekulatorju pa so kapljice navadno velike od 0,1 do 0,2 mm (to je 100—200 mikronov).

Na ta način uporabimo na ha 5—10 krat manj vode, kot pri škropljenju z navadno škropilnico. Kljub temu površina rastline ni slabše pokrita s škropivom, ker pridejo na isto površino lista sicer manjše kapljice, zato pa jih je večje število. Pri tem pa sredstva ne porabimo na hektar bistveno manj kot pri škropljenju z navadno škropilnico, čeprav se poraba vode zniža, ker zvišamo koncentracijo škropiva od 5—10 krat.

Naš Platzov molekulator porabi na ha navadno 200 l vode (kapljice so velike 200 mikronov) pri 4—5 kratni koncentraciji škropiva, le v hmeljišjih je poraba vode zaradi velike listne površine nekoliko višja in sicer 260 l na hektar. Molekulator se je prav dobro obnesel pri uporabi sledečih fungicidov: burgundska brozga (modra galica in soda), dithan, koloidni baker in cosan za škropljenje sadnega drevja. Bakreno apno je za uporabo z molekulatorjem nekoliko pregrobo. Prav tako se je molekulator izkazal pri insekticidih kot so: lindan, fosfero, systox, pestox.

Delo z molekulatorjem je zelo prijetno, ker skoraj ni treba nikakega dovoza vode. Z 200 l škropiva,

kolikor drži sod na molekulatorju, poškopimo 3.400 hmeljevk. Zato so stroški škropljenja pri molekulatorju, čeprav je poraba bencina in olja precej večja kot pri navadnih škropilnicah (motor ima 8 KS), manjši kot pri škropljenju z navadnimi škropilnicami.

Stroški škropljenja s koloidnim prahom in Platzovim molekulatorjem na 1 hmeljevko:

1. Stroški molekulatorja, vprege in delovne sile	37 para
2. Koloidni baker	34 para
3. Priprava in prevoz škropiva	2 pari

Skupaj 73 para

Dnevna zmogljivost molekulatorja je tudi visoka. Pri dobri organizaciji in če uporabljamo traktor kot vlečno silo, bi dnevno lahko poškopili 6—7 ha. Zato bi morali misliti na to, da bi vsaj večje zadrage opremili s temi visoko produktivnimi škropilnicami.

Pred nami stoji novo hmeljsko leto. V hmeljišča bodo zopet poskušale vdreti najrazličnejše bolezni in škodljivci ter iztrgati odnosno znižati hmeljarju težko prigarani zaslužek. Pričakajmo jih dobro pripravljeni, da bo naša borba z njimi uspešna in da bo rezultat dela ob koncu leta še lepši kot v letu 1954, da bomo lahko na njega ponosni.

Konec.

(Ing. Kač Miljeva)

Kvaliteta hmelja letnika 1954

Češki hmelj

V 4. številki »Schweizer Brauerei-Rundschau«, ki izhaja v Zürichu kot strokovno glasilo švicarskih pivovarjev, je priobčil dr. A. Schmal iz Zürichu razne analize hmelja letnika 1954. Te analize so bile izvršene v »Versuchstation Schweiz. Brauereien« v Zürichu ter jih zaradi zanimivosti objavljamo v celoti.

Do 1. marca 1955 je navedeni inštitut analiziral 241 različnih hmeljskih vzorcev žetve 1954 in to 75 vzorcev hmelja iz Hallertau, 56 vzorcev iz Češke, 52 vzorcev slovenskega-štajerskega hmelja, 29 vzorcev hmelja iz Spalta in Hersbrucka, 19 vzorcev švicarskega hmelja, 14 vzorcev ameriškega, 4 vzorce alzaskega in 12 vzorcev hmelja raznih drugih provenienc.

Za kemično analizo teh 241 hmeljskih vzorcev, glede grenične vrednosti in njene procentualne sestave, so uporabili že preizkušeno analizo po Wöllmerju. Odstotek vode so določili v zmlatem hmelju pri 105° C v električni omarici za sušenje.

Hmelj iz Hallertaua — Nemčija

Odstotek vlage se je pri 75 vzorcih hallertauskega hmelja gibal med 8,8 % in 13,2 %, vendar je vsebovala večina vzorcev (ca. 85 %) manj kot 12 % vode. Povprečni odstotek vode je pri teh vzorcih znašal 11,1 % (1953: 10,7 %).

Vsebinska skupnih smol hallertauskega hmelja žetve 1954 je bila nekaj višja od prejšnjega leta in je dosegla vrednost 17,6 % proti 17,2 % v prejšnjem letu in 16,2 % v letu 1952. Zaradi višje vsebine skupnih smol so se malenkostno povečale tudi mehke smole in vsebinska Alpha-kislin, vendar ni bilo opaziti v procentualnem sestavu smol nasproti prejšnjemu letu bistvenih sprememb. Wöllmerjeva vrednost (Alpha kislin + Beta/9) se je dvignila od 7,2 na 7,4.

Vlaga se pri češkem hmelju letnika 1954 nasproti letniku 1953 ni bistveno spremenila. Srednje povprečje vode je bilo 10,1 % (v letu 1953: 9,9 %).

Nasprotno pa so ugotovili pri grenični vrednosti večji odstotek trdih smol kot v letu 1953. Kakor smo že omenili v našem lanskoletnem poročilu, se je češki hmelj letnikov 1951 in 1952 odlikoval po izredno visoki vsebini skupnih in mehkih smol, ki so se izražale v visokih Wöllmerjevih vrednostih. Hmelj letnika 1953 pa je imel precej manj skupnih smol saj je znašal njih srednji povprečni odstotek 14,5 % nasproti 17,7 % v prejšnjih letih. V letu 1954 je bil srednji odstotek vseh smol 15,8 % in se je odstotek Alpha-kislina dvignil od 4,9 na 5,8 % v suhi substanci hmelja. Grenična vrednost po Wöllmerju je bila 1 % višja od one v letu 1953 (6,8 % proti 5,8 %).

Štajerski hmelj

V primerjavi s prejšnjim letom se je vsebina vode pri štajerskem hmelju 1954 malenkostno dvignila. Vendar je ta redkokdaj prekoračila 12 %. Srednji odstotek je znašal 10,9 % (1953: 10,6 %).

Pri skupnih in pri mehkih smolah je hmelj te provenienc v glavnem bil enak letniku 1953. Pač pa je bilo v procentualnem sestavu smolnih komponent opaziti spremembo razmerja Alpha-kislina: Beta-kislina (deležu) v korist večjega deleža Alpha-kislin. V letu 1953 je bilo to razmerje 47,3 : 41,4, v letu 1954 pa 51,2 : 38,9. Ta sprememba v korist humulona je povzročila dvig srednje vrednosti Alpha-kislina od 7,6 na 8,1 % in Wöllmerjeve vrednosti od 8,3 na 8,8. Tudi to leto se je pri štajerskem hmelju izrazito pokazal presežek humulona nad Beta-deležem, medtem ko

prevladuje pri vseh ostalih evropskih proveniencah **Beta-delež nad deležem Alpha-kislinae.** (To je dokaz, da ima naš slovenski — štajerski hmelj iz Savinjske doline večjo pivovarniško vrednost kot kakršen koli drug hmelj evropske provenience. Opomba uredništva.)

Spaltski — odnosno hmelj iz Hersbrucka (Nemčija)

Pri 29 vzorcih hmelja iz Spalta oz. Hersbrucka je odstotek vode močno nihal. Ugotovljen je bil 8,8 % minimum, medtem ko je znašal maksimum 14,7 %. Srednji odstotek je bil 1,2 % višji od onega v letu 1953 (1953: 10,3 %, 1954: 11,5 %).

Količine skupnih in tudi mehkih smol se skoraj ne razlikujejo od onih letnika 1953, vendar je bil procentualni Beta delež v splošnem višji kot prejšnje leto, kar je povzročilo lažje znižanje humulona. Grenična vrednost po Wöllmerju je znašala 7,1 proti 7,6 v letu 1953.

Švicarski hmelj

Odstotek vode pri 19 vzorcih se je gibal med 10,1 in 13,3, srednji povpreček 11,7 % (1953: 11,8 %). Medtem ko so v lanskoletnem poročilu ugotovili nadpovprečne vrednosti skupnih smol (povprečje je bilo 18,6 %) je bil hmelj žetve 1954 lažji. Povprečje skupnih smol je padlo na 16,9 % in povprečje mehkih smol od 16,6 % v letu 1953 na 15,2 % v letu 1954. Povprečje humulona je bila 5,7 % (v letu 1953: 7,0 %). Grenična vrednost po Wöllmerju 6,8 proti 8,1 v letu 1953. Tudi ta provenienca je pokazala vidno procentualno znižanje Alpha-kislinae v primerjavi z ono prejšnjih let. Povprečna procentualna vsebina Alpha-kislinae je padla od 37,5 % na 33,4 %, zvečal pa se je Beta-delež od 51,4 % na 56,0 %.

Ameriški hmelj

Število poslanih vzorcev ameriškega hmelja se je ponovno zmanjšalo. Tokrat so preiskali samo 14 vzorcev ameriškega hmelja, v glavnem provenience »Yakima«. Enako kot v prejšnjih letih je pokazal ta hmelj tudi to leto najnižji odstotek vode, in sicer od 5,9 % do 10,1 %. Povprečje je bilo 8,4 %.

Vsebina greničnih snovi je ponovno pokazala enakomernost ter so se vsebine skupnih in mehkih smol in njihov procentualni sestav popolnoma ujemale s prejšnjimi preiskavami. Kot posebnost je treba omeniti pri ameriškem hmelju visoko procentualno vsebino Alpha-kislinae, ki dosega večkrat tudi 43 % od skupnih smol in malo zaostaja za Beta-deležem.

Medtem ko izkazujejo evropski hmelji (z izjemo slovenskega-štajerskega hmelja) z ozirom na procentualni sestav skupnih smol razmerje Alpha-kislinae proti Beta-deležu (36 do 38) : (50 do 53), je razmerje pri ameriškem hmelju (41 do 43) : (44 do 48). V zadnjem času smo preizkusili nekaj »Yakima« hmelja, pri katerem je delež humulona celo prekašal Beta-delež. Vrednost po Wöllmerju je bila 8,4.

Različni hmelji

Končno smo preizkusili še 7 vzorcev hmelja iz Tettunga (Nemčija) in 4 vzorce iz Alzaške (Francija). Ostanek je bil neznane provenience. Odstotek vode se je pri tettungskem hmelju gibal med 7,8 % do 10,5 %, skupne smole med 14,6 in 18,4 %. Povprečje humulona je znašalo 5,7 %. Alzaški hmelj je bil nekaj lažji kot prejšnje leto. Povprečje skupnih smol je znašalo 15,8 % in pri humulonu 5,0 %.

	Slov. štajerski		Hallertau		Češki		Hersbruck-Spalt		Ameriški		Švicarski	
	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954
Število preizkusov	24	32	90	75	65	56	36	29	20	14	23	19
Voda	10,6	10,9	10,6	11,1	9,9	10,1	10,3	11,5	8,0	8,4	11,8	11,7
Skupne smole %	16,0	15,8	17,2	17,6	14,5	15,8	17,6	17,3	18,4	18,0	18,6	16,9
Mehke smole %	14,2	14,3	14,9	15,6	12,6	14,3	15,6	15,4	15,7	16,3	16,6	15,2
Alfa-kislina % suhe sub.	7,6	8,1	6,2	6,4	4,9	5,8	6,6	6,1	7,6	7,4	7,0	5,7
Alfa-kislina % skup. smol	47,3	51,2	36,3	36,0	34,1	36,8	37,2	35,3	41,2	40,8	37,5	33,4
Beta-delež % skup. smol	41,4	38,9	50,7	52,7	52,8	53,2	51,3	53,9	44,2	49,6	51,4	56,0
Gama-smole % skup. smol	11,3	9,9	13,0	11,3	13,1	9,9	11,3	10,9	14,6	9,6	11,1	10,6
Wöllmerjeva vrednost	8,3	8,8	7,2	7,4	5,8	6,8	7,6	7,1	8,5	8,4	8,1	6,8

Kako opazimo pomanjkanje hrane pri rastlinah

Rastline, ki trpijo zaradi pomanjkanja hrane, kažejo posebne znake obolenja. Ti znaki se lahko pojavijo na celem rastlinskem organizmu, tako na listih, pecljih, na plodu ali podzemnih delih, na kratko povedano: znaki obolenja se lahko pojavijo na vseh delih rastlin. Vendar si moramo biti na jasnem, da pomanjkanja posameznih hranil, to je dušika, fosfora, kalija ali apna, kakor tudi drugih elementov, kažejo znake obolenja, ki so tipični za posamezne elemente.

Znaki pomanjkanja dušika, fosfora in magnezija se najprej pojavljajo na spodnjem delu rastline. Listi pri zemlji degenerirajo, nato se bolezen širi proti vrhu oziroma mladim novim poganjkom.

Znaki pomanjkanja apna in bora pa so najprej vidni na vrhu rastline in se širijo proti bazalnemu delu, to je tistemu, ki se je razvil spomladi v začetku vegetacije.

Sortiranje in poznavanje znakov, ki nastanejo zaradi pomanjkanja hrane v zemlji, je za prakso zelo koristno za postavljanje diagnoze na samem terenu, kakor tudi pri različnih kulturah.

Pomanjkanje dušika. Simptomi, ki nastanejo zaradi premajhne količine dušika, se pojavljajo pri vseh kulturah in jih je v praksi zelo lahko opaziti in spoznati. S pravočasnim dodatnim gnojenjem z dušičnimi gnojili se navadno doseže zadovoljiv uspeh.

Znaki pomanjkanja dušika so: slaba rast rastlin, poganjki so kratki in tanki, majhno listje, navadno že v prvem razvojnem stadiju bledorumene barve. Zelena barva izgineva na starem listju in pozneje na mladem. V ekstremnih primerih lahko pride do zastoja rasti in sušenja rastlin. Odpadanje listov začne prezgodaj in to najprej stari listi. Lateralnih poganjkov panog je malo in to so kratke pa tudi panoge (za-

listniki) drugega ali tretjega reda se lahko posušijo ali sploh ne poženejo. Pri težjih primerih je tudi cvetenje zelo omejeno in zaradi tega so donosi mali in slabe kvalitete. Zaradi malih listov, njihovega preranega odpadanja in zadržane rasti stranskih poganjkov izgledajo rastline, ki trpe na pomanjkanju dušika, tanke in slabo prehranjene. Začetek vegetacije, tako odpiranje popkov, razvoj listov in cvetenje, je vedno za normalno prehranjenimi rastlinami.

Pri žitih se zaradi pomanjkanja dušika žito slabo razraste, posejana njiva je blede zelene barve in klas je zelo kratek.

Širokolistne kulture kot zelje, pesa, repa, zelo zaostajajo v rasti zaradi pomanjkanja dušika. Tudi pridelek krompirja je zelo reduciran zaradi manjšega števila gomoljev.

Sadno drevje poleg splošnih karakterističnih simptomov na listu ima rdečkasto barvo skorje na poganjkih, jabolke so male in trde, močno porumene in so odlične kvalitete za shranjevanje. Medtem ko sadno drevje, ki ima na razpolago dovolj dušika rodi sorazmerno večje plodove in bolj zelene barve. Ker srednje in rumene jabolke rajši kupujejo za namizne, kakor zelene, a večje in zelene so bolj iskane za predelavo, sadjarji večkrat uporabljajo dušik za reguliranje barve in kvalitete.

Pri hmelju je isto kakor pri drugih kulturah. Že takoj v začetku ni rast tako intenzivna, trte so slabe in tanke, rastlina na splošno ne kaže živahnega izgleda. Namesto temnozeleno barve so listi svetlejši barve, bolj viseči kakor vodoravno razširjeni. Trte ne dosežejo normalne višine in tudi zalistniki so kratki. Cvetenje in razvoj rastline se začne oziroma konča predčasno. Cela rastlina je svetlejši barve in tudi storžki, hmelj sam je slabše kvalitete.

Pomanjkanje fosfora. Simptomi, ki se pojavljajo zaradi pomanjkanja fosfora, so v mnogočem slični pomanjkanju dušika. Zmanjšana je rast nadzemnih in podzemnih delov rastlin. Poganjki so kratki in tenki. Listje je slabo razvito in stari listi začnejo prerano odpadati. Lateralnih poganjkov ima malo in lateralni popki lahko izumrejo ali sploh ne poženejo. Cvetenje je zelo zreducirano, pa zaradi tega slab prirod zrna ali storžkov oziroma plodov. Odpiranje listnih in cvetnih popkov se zelo zakasni. Kakor vidimo, so vsi ti znaki slični pomanjkanju dušika. Karakteristični znaki za pomanjkanje fosfora pa so, da je barva listja navadno plavkastozelena z odtenkom, ki je navadno bolj purpurne kakor rumene ali rdeče barve pri pomanjkanju dušika. Nianse na listu so lahko tudi brončaste barve s purpurnimi ali rjavimi madeži. Robovi listov lahko tudi postanejo rjavi kot n. pr. pri krompirju.

Pri žitih se pomanjkanje fosfora lahko spozna po temnoplavkasti zeleni barvi listja in stebela, ki pozneje postanejo purpurne nianse. Barva se lahko pojavi tudi na klasih.

Plodovi, ki rastejo pri pomanjkanju fosforne hrane, se razlikujejo od onih, ki trpijo na pomanjkanju dušika. Njihova osnovna barva je zelena, a so lahko tudi intenzivno rumeni. Mesnati del ni trd in je kislega okusa ter ni primeren za skladiščenje.

Krompir pri pomanjkanju fosfora ima liste, ki niso purpurne brončaste nianse, ali listje nima sijaja, se rado viha in ožge na robovih. Prirod gomoljev je zmanjšan.

Pomanjkanje fosfora pri deteljah je velike važnosti. Rastlina je nizka, bolj je tenka, listi so brez sijaja. Po površini lista se razvijajo sporadično purpurne ali brončaste pege. Pozneje postanejo te pege rumene in rjave. Mnoge rastline venejo in se posuše.

Pri hmelju se kaže pomanjkanje fosfora tako, da je listje v začetku zelo temno ter postane pozneje svetlozeleno. Na listih se pojavijo nepravilne, oškrob-ljene oranžne do rjave pege. Pri ekstremnih primerih se lahko pojavijo rjavi madeži tudi na pokrovnih listih storžkov. Pri pomanjkanju fosfora so storžki hmelja slabo zaprti, grobi, z malo lupulina in tudi pridelek je slab.

Pomanjkanje kalija. Simptomi so odvisni od količine kalija v zemlji. Zaradi manjšega pomanjkanja se rastline slabo razvijejo, pri akutnem pomanjkanju pa močno zaostanejo v rasti. Simptomi na listju so karakteristični za različne kulture. Barva listja je lahko temnoplavkasto zelena. Lahko pride do gotove kloroze posebno na medžilnih površinah. Sigurno je, da se pojavi eden od naslednjih simptomov in to prvo na starejših listih. Rjaveti začnejo vrhovi in nato še robovi listov, pojavljajo se rjave pege tudi na listni površini v bližini listnega roba. Zadnja dva simptoma se pojavljata in nastopata istočasno. Listna površina širokolistnih rastlin se zvija vzporedno s srednjo žilo lista proti dolnji ali gornji površini. Pri pomanjkanju kalija pride do občutnega zastoja v rasti. Internodiji rastlin so kratki. Tvorba zrna in plodov je zelo omejena. Razvoj korenin je zelo slab, tako da so rastline v zemlji slabo učvrščene.

Pri širokolistnih kulturah, pri katerih se pojavlja rjavenje in degeneracija listnega roba lahko vedno sumimo na pomanjkanje kalija. Moramo si pa biti na jasnem, da do teh simptomov lahko pride tudi zaradi pomanjkanja apna ali fosfora, nadalje prevelikih količin bora ali klora, poškodovanje rastlin zaradi škropljenja nadalje suše, suhih vetrov in drugo.

Pri žitih je zaradi pomanjkanja kalija slama vedno kratka. Klasje in posamezna zrna so mala in zraste malo cvetnih rastlin. Listje je nekoliko plavkastozeleno ali slabo klorotično, a vrh in robovi lista so lahko rjavo degenerirani. Zanimivi so znaki, pri ječmenu. Kadar je pomanjkanje veliko, je listje klorotično z belimi niansami, a pri akutnem pomanjkanju kalija kloroze ni, barva listov je plavkasto zelena in vrhovi odmirajo. Izgleda, da je pri žitih najbolj občutljiv ječmen pri pomanjkanju kalija.

Pomanjkanje kalija je posebno važno pri krompirju. Rastline so temnomodro zelene barve, a lahko pride tudi do medžilne kloroze. Na robu in vrhovih listov lahko pride tudi do rjavenja staničja. Lahko se pojavi tudi mnogo temnorjavih peg po listu, ki se v akutnih primerih združijo in so vidljive na spodnji strani listov. Gornja površina lista ima karakteristično brončirano barvo. Listi se zgrbančijo in vihajo, lahko tudi porjavijo in uvenejo ter odpadejo. Količina gomoljev je zelo zmanjšana in prirod je nizek.

Pri detelji in lucerni se pojavijo poleg rjavenja robnih listov tudi pege po listu. Pege so lahko bele ali rjave, odvisno je od količine pomanjkanja. Bele pege navadno porjave v poznejšem stadiju, ravno tako tudi robovi, tako da se pozneje pege izgubijo.

Pomanjkanje kalija se dobro vidi tudi pri sadnem drevju. Najznačilnejši znak je odmiranje listnih robov. Jabolka so lahko intenzivno rdeča, lahko ostanejo zelena, da so videti nedozorela. Okus je napol kisel.

Pri hmelju se pomanjkanje kalija izraža v tem, da postanejo listi klorotični, nadalje vihanje robov nazobčanih listov, rjavenje in odmiranje staničja. Na novo zrastle listi so vedno manjši in cvetni nastavek je redek. Pri pomanjkanju kalija in premočni dozi dušika je tudi rastlina mnogo manj odporna proti glivičnim boleznim. Napad peronospor je v takšnem hmeljišču mnogo močnejši.

Inž. Kač Lojze

RAZPIS

Hmeljarska šola v Vrbju pri Žalcu razpisuje natečaj za sprejem gojencev in gojenk v šolskem letu 1955/56.

Pogoji za sprejem so naslednji:

1. Kandidat mora imeti vsaj 2 razreda gimnazije ali 6 razredov osnovne šole, kar mora dokazati z zadnjim šolskim spričevalom. Prednost imajo tisti, ki so končali kmet. gospodarsko šolo.

2. Ne sme biti mlajši od 16 let, kar mora dokazati z rojstnim listom.

3. Kandidat oz. njegovi starši se morajo zavezati, da bodo redno plačevali predpisano vzdrževalnino.

Vzdrževalnina znaša od 3500—4000 din mesečno ter se določi z ozirom na imovinsko stanje. Ta znesek

lahko v celoti ali delno krije kmetijska zadruga. Sklep KZ o višini prispevka mora biti prošnji priložen.

4. Kandidat mora biti telesno in duševno zdrav, kar mora dokazati s priloženim zdravniškim spričevalom.

Šolanje traja eno leto.

Lastnoročno napisano prošnjo je treba z gornjimi prilogami poslati na naslov Hmeljarska šola Vrbje, pošta Žalec, najkasneje do 30. junija 1955.

Prošnja in priloge morajo biti kolkovane s 30 din.

Kandidati bodo o sprejemu in pričetku pouka pismeno obveščeni.

Uprava šole.

SADJARJI POZOR!

Na mnogih krajih v Savinjski dolini se je pojavil vrtni zavijač (*Xyleborus dispar* F), ki napada tudi zdravo in lepo razvito drevje. Na nekaterih drevescih je napad tako močan, da so se posušila, čeprav so še spomladi normalno odganjala. Škodljivca spoznamo po rovih (2 mm v premeru), ki tečejo ravno skozi lubje v les, nato pa zavijejo po eni izmed letnic. Po rovih se razmnožijo tudi glivice *Ambrosia*, ki pomagajo uničiti les. O biologiji škodljivca bomo v prihod-

nji številki spregovorili nekaj besed, za sedaj samo opozarjamo sadjarje, da napadena drevesa POSEKAJO IN POŽGO, da se škodljivec ne bo širil naprej in aničil še drugo sadno drevje. Za škropljenje sadnega drevja, ki bi preprečilo samicam vrtnanje rogov in odlaganje jajčec, je sedaj že prepozno, za prihodnje leto pa bomo drevesca, ki rastejo v bližini letos napadene drevesca, poškopili spomladi od aprila do maja z 1% pantakanom.

SEJA PREDSEDSTVA EVROPSKEGA HMELJARSKEGA BIROJA

dne 23. aprila 1955 v Strassbourgu

Kot običajno je vsako leto v aprilu seja predsedstva organizacije evropskih hmeljarjev, v katero je vključena tudi naša organizacija. Na podlagi poročil, ki so jih podale po svojih zastopnikih dežele, vključene v to organizacijo, so bili sprejeti sklepi, ki so zajeti v predloženi resoluciji. Iz njih je razvidno, da trenutno ni pereče vprašanje površin hmeljskih nasadov, ker sta čas in cena hmelju sama privedla do tega, da se novi nasadi v posameznih deželah ne širijo. Nujno je, da vsaka država skrbi za pridelovanje kvalitetnega hmelja, obenem pa, da stremi za tem, da proizvajalci krijejo proizvodne stroške.

V Jugoslaviji in Angliji je ta zadeva prilično urejena, zato tudi v teh dveh deželah ni vidnih motenj glede pridelave in odkupa vsakoletnega pridelka. Imamo pa dežele, ki so včlanjene v EHB, kjer nimajo urejene niti odkupne, še manj pa prodajne mreže, ter so tako hmeljarji docela odvisni od zasebnih trgovcev. To stanje je zelo značilno za Nemčijo, kjer se bje oster boj med trgovci s hmeljem na eni strani in hmeljarji — člani novoustanovljenih zadrug — na drugi strani in to v državi, kjer sta površina in pridelek žlahtnega hmelja največja na svetu.

Znano nam je, da so nemški hmeljarji lansko leto ustanovili 6 zadrug — na sedežu posameznih hmeljskih področij — za odkup in prodajo hmelja. Te zadruge so lansko leto imele pomembno vlogo in so preprečile nestabilnost cen s tem, da so od kmetov prevzele hmelj v komisijsko prodajo, za prodano blago pa hmeljarju kot akontacijo izplačale do 200 DM za 50 kg. Zaradi preobilne žetve v svetu so se skladišča s hmeljem napolnila, medtem ko zadrugne organizacije niso mogle pravočasno dobiti resnih kupcev. Zaloge hmelja so tako narasle, da je v Nemčiji še danes okoli 2.000 ton hmelja v skladiščih. Prodajajo le

manjše količine. Nekateri trgovci s hmeljem te težave zadrug izkoriščajo in odkupujejo od kmetov hmelj nekoliko dražje od formirane dnevne cene in ustvarjajo s tem precejšnje nerazpoloženje med proizvajalci do teh novoustanovljenih združnih organizacij. Zaradi izredno šibke trgovine, ki je trenutno, so zadruge prišle v težak finančni položaj, ker na eni strani hmeljarji zahtevajo plačilo za prodani hmelj od zadrug, na drugi strani pa zadruge ne morejo uspeti z nabavo potrebnih kreditov od denarnih zavodov.

Nekateri denarni zavodi so sicer pripravljeni podpreti zadruge s krediti, vendar pod pogojem, da hmeljarji svoje hmeljske površine zmanjšajo. Iz razgovorov s tamkajšnjimi hmeljarji smo spoznali, da veleposestniki pritiskajo na manjše hmeljarje, da bi skrčili nasade, v tem ko se oni krčevito otepajo zmanjšati hmeljske površine. Kazno je, da se bo letošnja površina hmeljskih nasadov v Nemčiji zmanjšala za približno 400—600 ha. Nemški kmetje in tudi zadruge stremijo za tem, da naj bi oblast zajamčila producentom hmelja minimalne prodajne cene. Na ta način bi bila situacija za nemškega hmeljarja ugodno rešena, na svetovnih tržiščih pa bi taka rešitev ugodno vplivala na stabilizacijo cen. Če nemškim merodajnim činiteljem ne bo uspelo najeti kreditov za plačilo hmelja proizvajalcem, ki ga imajo zadruge v komisijski prodaji, niti jim ne bo uspelo v gornjem smislu zainteresirati državo, tedaj je precejšnja nevarnost, da v tem letu nemški kmetje zopet ne bodo krili pridelovalnih stroškov, kakor je bil to primer leta 1953 in 1954. Situacijo pa lahko znatno reši padec proizvodnje zaradi neugodnih vremenskih prilik.

Navedene težave nemškega hmeljarja in slične v Franciji ter Belgiji, nam nazorno kažejo, kako lahko

škodujejo razni samovoljni činitelji v trgovini s hmeljem, ko v vsakem primeru nosi težo neugodne situacije hmeljski producent. Zato ni čudno, da v vseh državah hmeljarji težijo za tem, da si organizirajo združne organizacije, predvsem zato, da se rešijo prevelikega vpliva zasebnega kapitala, ki vedno žrtvuje producenta, ki drago plačuje na račun jačenja zasebnega kapitala.

V Franciji je situacija precej boljša in je tudi pridelek hmelja letnika 1954, razen neznatnih količin, razprodan. Leži še v skladiščih okrog 500 ton letnika 1953, ki je neprodan. Ministrstvo za kmetijstvo razpravlja s trgovci, pivovarnarji in producenti glede ustanovitve dveh komisij. Od teh naj bi ena nadzirala površino hmeljišč, druga pa vsklajevala tržne cene. Lansko leto se je v tej deželi situacija izboljšala predvsem zato, ker je država vplivala na pivovarnarje, da so le-ti nudili za odkup hmelja nekoliko višje cene. V splošnem pa je francoski hmeljar v zadnjih dveh letih prodajal blago pod pridelovalnimi stroški.

V Belgiji imajo na zalogi le še nekaj ton lanskoletnega pridelka. Tudi tu je država intervenirala pri prodaji hmelja, vendar se s tem položaj ni popravil. V predprodaji so prodali že nekaj blaga letnika 1955, kar pa po mnenju Evropskega biroja za hmeljarstvo ni priporočljivo, ker bi s tem kvarili trg za proizvedeno blago v tem letu.

Anglija je prodala lanskoletni pridelek v celoti, čeprav je imela slabše blago kot običajno. Značilno je to, da je kljub slabši kvaliteti lanskoletni pridelek bil prodan po ugodnih cenah, ki presega povprečne cene od leta 1900 dalje.

Kakor je razvidno iz poročil članic Evropskega biroja, sta v poslovnem letu 1954 plačale za v tem letu proizvedeno blago polno odkupno ceno proizvajalcem le Anglija in Jugoslavija. Temu se imamo zahvaliti predvsem iz razloga, da je pri nas — in približno enako v Angliji — urejena odkupna in prodajna mreža, kjer nima mesta privatni trgovec, ki bi po svoji lastni volji odkupoval hmeljsko blago direktno pri proizvajalcu.

Savinjskim hmeljarjem se tudi v bodoče ni bati posebnih presenečenj v hmeljski proizvodnji. Znano nam je, da naša država regulira izvoz s postavljenimi koeficienti in smo prepričani, da bo v izredno slabih prilikah na svetovnih tržiščih na ta način zasigurana hmeljarju cena, ki bo krila vsaj minimalne proizvodne stroške. Iz teh razlogov lahko naši hmeljarji tudi v tekočem letu z zaupanjem pričakujejo novo trgatvev ter s tem tudi ugodne cene. Vsi naši naporji naj bodo usmerjeni v kvalitetno proizvodnjo hmelja, o čemer je bila na seji Biroja obširna razprava in sprejeta resolucija, ki jo objavljamo v današnjem listu.

Jelovšek Jože

SEJA PREDSEDSTVA EHB

MNENJE PREDSEDNIKA G. LUXA

(Naš hmeljar si naj ustvari mnenje sam! — Op. ur.)

Uvodoma je izrazil veselje, da lahko ponovno pozdravi zastopnike evropskih hmeljarjev na sedežu Biroja v Strassbourgu. Ponovno se je zahvalil angleškemu predstavnikom za organizacijo generalne skupščine EHB, ki je bila lansko leto v Angliji.

V nadaljevanju je poudaril naslednje:

Med tem časom je dozorela nova žetev, ki nam je zaradi izrednih količin pripravila slične skrbi kot rekordna letina v letu 1953. Prodaja na domačih in inozemskih tržiščih napreduje počasi, vendar gledamo z velikim zaupanjem v bodočnost, ker pričakujemo, da bodo do novega pridelka zadnje zaloge hmelja razprodane. Za pridelek iz leta 1954 je značilno naslednje:

1. Z ozirom na količino je bil pridelek lansko leto skoraj v vseh deželah za okrog četrtnino manjši nasproti letu 1953.

2. Po kvaliteti je hmelj na splošno lažji, to je, da vsebuje manj lupulina kot prejšnja leta, čemur je vzrok pomanjkanje sončnih dni med vegetacijo. Zaradi tega bodo morale pivovarne povečati dodatek hmelja, da bodo v proizvodnji piva dosegle enak učinek.

3. Stabilne cene za vsako vrsto, ki so veljale od začetka odkupa na domačih kakor tudi tujih tržiščih, so med prodajo ostale nespremenjene, razen nekaterih odstopanj. Ugotavljamo velik napredek nasproti drugim letom, ko je prevladovalo spekulativno nihanje cen. Za to se je delno zahvaliti nemškimi odkupnim združnim podjetjem, ki so že v začetku odkupa prevzele velik del hmelja ter tako precej zatrlje spekulativno tendenco zniževanja cen hmelju.

Z veseljem ugotavljamo, da je razvoj na hmeljskem trgu v letu 1954 lahko pripisati tudi vplivu skupščine EHB, ki je bila leta 1954 v Londonu.

Potem je omenil predsednik Lux zaključke z lanskoletne generalne skupščine, ki so še vedno po-

membni za nadaljnji razvoj v posameznih državah. Samo najtesnejše sodelovanje med članicami EHB bo pripomoglo, da bodo organizacije v posameznih deželah postale popolni gospodar nad proizvodnjo in prodajo hmelja ter tako zadovoljivo reševale težave v tej kmetijski panogi.

»Naš delovni polet ne sme popustiti dokler ne dosežemo cilja, ki smo si ga postavili z našimi sklepi na lanskoletni skupščini, tako da bomo lahko letošnje zasedanje, ki bo v Belgiji, dočakali s pozitivnimi rezultati,« je zaključil besede predsednik Lux.

RESOLUCIJA

EHB, sprejeta na seji, dne 23. aprila 1955
v Strassbourgu

1. Predsedstvo ugotavlja, da se v splošnem hmelj ne plačuje po njegovi kvaliteti, marveč, da ima glavno vlogo pri nakupu predvsem finančna stran. EHB je v interesu pivovarnarjev stremel ne le za izboljšanjem kvalitete, temveč je njegovo stremljenje pokazalo dobre rezultate. Ker so zahteve potrošnikov po kvalitetnem blagu velike, naj bi tudi to zbudilo pri pivovarnarjih interes za pospeševanje kvalitetne proizvodnje hmelja.

2. Da bi podprli stremljenje in napore za izboljšanje kvalitete, predlaga EHB članicam, da naj povečajo zaščito hmeljskih provenienc, da bi tako zagotovili dokaz o izvoru hmelja od proizvajalca do potrošnika. Potrošnikom predlagamo v njihovem interesu, da zahtevajo dokumente o originalnosti izvora hmeljskega pridelka.

3. Poleg tega predlaga predsedstvo vsem članicam te organizacije, da v okviru proučevanja tržišča posvetijo posebno pozornost predsezonskim odkupom hmelja, kar se pojavlja predvsem v obliki ponudb še

pred obiranjem hmelja. To namreč zelo škodljivo vpliva na razvoj cen hmelju na tržiščih.

4. Za boljši tržni pregled bo EHB organiziral primerjalno statistiko dežel-članice o prodaji hmelja doma in v inozemstvu, s tem v zvezi pa tudi razvoj cen ter pregled o prodanih količinah hmelja.

5. Eden glavnih ciljev članice EHB ostane še nadalje ta, da se zagotovi dobava kvalitetnega hmelja, ter da se dosežejo za proizvajalca takšne cene, ki bodo krile vsaj proizvodne stroške.

Sledijo poročila, ki so jih podali zastopniki posameznih dežel:

Jugoslavija: Lansko leto je predstavljalo za jugoslovansko proizvodnjo hmelja izredno leto. Razmeroma ugodno vreme v aprilu je omogočilo pravočasno opravilo spomladanskih del v hmeljskih nasadih. Relativno mnogo padavin in to v maju 158 mm, juniju 232 mm, kar presega 20-letno povprečje, je povzročilo kvalitetno, še bolj pa kvantitetno proizvodnjo. Sicer je dokaj hladno vreme v maju in juniju rastlino zadržalo v rasti za 10–14 dni. Toda rastlina je v toplih dneh julija in avgusta v celoti nadoknadila zamujeno. Tudi v sezoni obiranja je lepo vreme omogočilo, da so hmeljarji pravočasno in kvalitetno opravili zadnjo fazo dela v lanskoletni hmeljski proizvodnji. Slabše vremenske razmere v Bački pa so povzročile, da tamkajšnji hmeljarji, sicer minimalne količine v odnosu do jugoslovanske proizvodnje hmelja, niso količinsko niti kvalitetno zadovoljivo pospravili.

S pravočasnimi preventivnimi ukrepi, ki so se odražali v 4 do 5-kratnem škropljenju so producenti lansko leto v celoti obvarovali rastlino pred napadom peronospore, rdečega pajkovi in drugih insektov, kljub razmeroma ugodnemu vremenu za življenje teh škodljivcev. Rezultat je bil ta, da so pridelali po vojni najvišji odstotek kvalitetnega blaga, saj predstavlja prvovrstno blago 79 % vseh pridelanih količin v lanskem letu. Če govorimo o kvaliteti, ne smemo prezreti, da je lanskoletno blago vsebovalo povprečno 7,02 % humulona, kar dokazuje, da predstavlja naše blago kvaliteto, ki se uvršča med najboljše hmelje v svetu. Prevzem in dovoz hmelja v centralna skladišča v Žalcu in Petrovcu je bil končan do 15. decembra. Trgovina je nepričakovano dolgo mirovala. Nekaj trgovskih zaključkov je bilo napravljenih v oktobru, medtem ko je bila glavna prodaja v novembru in decembru. Ta oprežen razvoj trgovine so nedvomno diktirale znatne zaloge hmelja letnika 1953 pri pivovarnarjih v svetu, ki so skoraj zadostovale za potrebe pivovarn do konca leta 1954. Živo povpraševanje po našem hmalju po cenah, ki jih je naša trgovina zaradi razmer v svetu postavila, je povzročilo, da se je trgovina v novembru in decembru neverjetno hitro razvila, tako da je bilo do zaključka leta prodano 85 % lanskoletnega pridelka.

Smelo lahko trdimo, da je čvrsto postavljena cena našemu hmelju prispevala k delni stabilizaciji cen na svetovnih tržiščih. V januarju in februarju tega leta je bilo vnovčeno, razen ca. 100 ton za potrebe domačih pivovarn, še ostalo blago in je bila tako trgovina za letnik 1954 v celoti zaključena.

Preko 40 % pridelka, namenjenega za inozemska tržišča, je bilo prodanega v ZDA, ostale količine pa so bile prodane v Anglijo, Belgijo, Francijo, Holandijo, Avstrijo, Švico, Brazilijo, Argentino, Indonezijo, Francoske kolonije in še nekaj manjših količin nekaterim evropskim državam.

Površina, ki jo obsegajo hmeljišča v naši deželi, se nasproti letu 1953 ni bistveno spremenila. Zaznamujemo le, da se je površina za nekaj ha povečala v Bački, medtem ko je v Sloveniji stanje nespremenjeno.

Čeprav ima po sklepu kongresa EHB iz leta 1953 Jugoslavija še možnost razširiti površine v Sloveniji na 2500 ha in Bački na 1000 ha, do te razširitve zaradi razmer, predvsem zaradi nadprodukcije v svetu, ne bo v doglednem času prišlo, zato tudi naša organizacija ne forsira nadaljnje razširjevanje hmeljišč. Naši hmeljarji so s te strani zelo oprezni in površine ne povečujejo.

Proizvodnja in odkup v naši deželi sta organizirana preko preizkušenih združnih organizacij. Sleherni producent je član svoje krajevne zadruga, preko katere se oskrbuje z reprodukcijskim materialom, krediti itd., odkup in prodajo na tržiščih pa vrši renomirano podjetje »Hmezad« v Žalcu, v katerega imajo producenti polno zaupanje, saj prejmejo za vse prodano blago takoj po dovozu polno izplačilo.

Belgija: Komisija za surovine organizacije VEBO — Belgijskega združenja za pivovarsko raziskovanje in proučevanje je po poročilih profesorja Isebaerte bonitirala 206 hmeljskih vzorcev, od tega 114 sorte Hallertau, 36 žateške, 8 iz Tettnanga, 14 sort Northern Brewer in 14 ostalih sort.

Vremenski pogoji v letu 1953 niso bili preveč ugodni. Suho vreme in mraz za časa vegetacijske dobe, obilne padavine in pomanjkanje sončnih dni za časa cvetenja ter zorenja so vplivali na donos in kvaliteto hmelja.

Ročno bonitiranje je bilo izvedeno na naslednji način: (V oklepaju navajamo število točk v Nemčiji uvedene standardne metode bonitiranja, ki jo je izdelala znanstvena komisija EHB)

Pozitivne lastnosti	Maks. točk
Obiranje	5 (5)
Vlaga	5 (5)
Barva in sijaj	10 (15)
Oblika storžcev — rast	10 (15)
Količina lupulina	30 (30)
Aroma	30 (30)
	<hr/>
	90 (100)
	<hr/>
Negativne lastnosti	
Poškodbe po boleznih in škod.	10 (15)
Odbitek za slabo manipul.	10 (15)
Količna sadu	10 (0)
	<hr/>
	30 (30)
	<hr/>

1. aprila 1955 je stopil v veljavo med gospodarsko Unijo Belgija — Luxemburg in ČSR nov trgovinski sporazum za dobo enega leta. V kolikor ni odpovedi 3 mesece pred potekom sporazuma, se le-ta avtomatično podaljša. Po sporazumu je predvideno, da bodo izvozili 500 metrskih stotov hmelja v ČSR in uvozili 8500 metrskih stotov češkega hmelja v belgijsko-luxemburško Unijo.

Anglija: Združenje za vnovčenje hmelja je predlagalo Ministrstvu za kmetijstvo in ribarstvo spremembo hmeljskega tržnega sistema, ki velja od l. 1932. Prepisi predlogov sprememb so bili na razpolago pri posameznih združenjih. Ugovore zoper te spremembe so morali predložiti do 19. januarja pri Ministrstvu za kmetijstvo in ribarstvo. Vsak ugovor je moral biti točno utemeljen z vsebujočimi spreminjevalnimi predlogi.

Namesto pred 10 meseci pogorelega 4 nadstropnega skladišča s kapaciteto 8.000 bal bo v kratem zgrajeno enonadstropno skladišče s kapaciteto 6.000 bal. Skladišču je priključen tudi prostor za prepariranje hmelja. Poslopje je ognjevarno, železobetonske konstrukcije.

V notranjosti ni strešnih opornikov, tako da je pod skladišča prost in se ta površina lahko razdeli

v kvadrato, kamor se zložijo hmeljske vreče. Skladišče bo v letošnji sezoni že uporabljeno.

Prvi stroji za obiranje hmelja so bili uporabljeni v Angliji leta 1934, od katerih jih še danes deluje 5. Tvrška Mc Connel & Hinds teh strojev ne izdeluje več. S prvim novim delom se je pojavila tvrška Bruff leta 1948 in je od leta 1950 edini izdelovalec strojev za obiranje hmelja. V sezoni leta 1954 je bilo v pogonu 91 takih strojev, s katerimi so pripravili najmanj 15% celotnega pridelka. 40% teh strojev so uporabili v zapadnem delu srednje Anglije, kjer je pomanjkanje obiralcev zelo veliko. Iz področja rudnikov črnega premoga — južni Wales — pa ne prihaja več zadostno število obiralcev.

Vsi stroji, ki jih trenutno uporabljajo v Angliji, so vezani na določen kraj. Racionalni so le tedaj, če jim dovajamo vsako minuto 12—16 trt hmelja. Pomanjkljivost teh strojev pa je v tem, da ne morejo še v zadostni meri obrati hmelja s stranskih vej. Kapaciteta na uro je ca. 1.50 do 3 cente (po 50 kg) suhega hmelja. Stroju streže 20—25 delavcev. Na delovni dan predela stroj 40.5 do 60.5 arov hmeljske površine, kar odgovarja delu 150 obiralcev. Maksimalno izkoriščanje stroja je odvisno od kapacitete sušilnic. Ugotovili so, da pri skrbnem obiranju ostane 60—80% kobul nepoškodovanih, odpade pa samo 2% pecljev in listov, medtem ko jih pri ročnem obiranju odpade več.

Za prihodnjo žetev računamo, da bodo 27% celotnega pridelka hmelja obrali s temi stroji. Nabava stacionarnih strojev je ekonomična le za površine, ki presegajo 8 ha nasadov. Za manjše površine pa so bolj ekonomični manjši prevozniki stroji, s katerimi oberejo hmelj že v hmeljišču. Trenutno preizkušajo 3 razne konstrukcije in računajo, da bodo že v prihodnji sezoni lahko pričeli s praktičnimi poizkusi. Uporaba strojev za obiranje sedaj ne vpliva na znižanje cen hmelju, ker je nabavna cena relativno visoka, in je odpis teh strojev zelo visok. Vsako leto računajo namreč z novimi izboljšanimi stroji, kateri pa bodo zmanjšali vrednost obstoječih strojev. Večji producenti si nabavljajo stroje, ker se nočejo izpostavljati nevarnosti, da ne bi mogli pospraviti pravočasno pridelka.

F r a n c i j a : Michael Kauffman, predsednik Združenja producentov Alzaške je ugotovil, da je leto 1953 prineslo padec cen hmelju. Cene so bile tako nizke, da niso bili kriti niti proizvajalni stroški. Potrošnja piva v Franciji je z ozirom na predvojnata leta nazadovala. Hmeljarstvo je v Franciji že tradicija in stremeti je za tem, da se cene hmelja sanirajo. Ureditev cen po njegovem mnenju ni moči pričakovati zgolj od gospodarske liberalizacije, temveč predvsem na podlagi združništva in pa da se pride do primernih cen na podlagi kontroliranja površin oz. enotno dogovorjenih cenah.

Charles Ehrlich, predsednik Združenja hmeljskih trgovcev je zastopal stališče, da na podlagi upravnih ukrepov ni mogoče tržišča primerno organizirati. Malo je proizvodov, pri katerih bi se cene tako negotovo določale v naprej kot je to hmelj. Proizvodnja in pa potrebe se le redko krijejo. Poleg tega zgublja hmelj na vrednosti za časa vskladiščenja.

Colin, predsednik Združenja neodvisnih hmeljarjev se je izrazil proti združništvu in se je zavzemal za neposredno prodajo hmelja trgovcem. Hmeljar naj bi s svojimi pridelki prosto razpolagal in svobodno diskutiral o cenah hmelju.

Senator Hoeffel, je kot zastopnik oz. borec za združniško misel rekel, da se je Cophoudal porajal ob času najslabše situacije za hmeljarja. Če bi leta 1953 pri padcu cen ne bilo Cophoudala, bi bilo leto 1953 postalo za hmeljarje katastrofalno. Cophoudal je deloval v Alzaciji kot regulator cen kakor za pro-

izvajalca tako tudi za kupca. Hoeffel je izrazil začudenje, da g. Colin zavrača združniško misel, saj je vendar združništvo osnova za kmeta. Zaradi vojnih razmer je Cophoudal od leta 1940—1945 prevzel trgovsko funkcijo in je deloval zadovoljivo za producente kakor tudi za potrošnika, od takrat pa skuša trgovina ponovno izolirati Cophoudal s tržišča in to ne glede na posledice nadproizvodnje hmelja, katerih odvišne količine je kupoval Cophoudal v zadnjih dveh letih.

Ko so razpravljali o cenah hmelju, so bili mnenja, da bi bilo potrebno, da se v primeru hiperprodukcije vse odvišne količine izvozijo, drugače pa naj bi se skrčile hmeljske površine. Vsi so se strinjali, da je najbolje ubrati prvo pot.

Če so izvozne cene pod cenami hmelja doma, ki že same komaj krijejo proizvodne stroške, je treba najti izenačenje. Organizirala naj bi se blagajna za izenačenje. Trgovina meni, da bi v to prispevali od carin od uvoženega hmelja.

Posebna medstrokovna komisija je izdelala naslednje točke za ureditev hmeljskega tržišča:

1. Čim bolj sistematično izolirati vzroke, ki povzročajo motnje na tržišču.
2. Izenačiti razmerje med zainteresiranimi poklici, ki imajo opraviti s hmeljem in oblastmi.
3. Preskrba pivovarn s hmeljem najboljše kvalitete.
4. Pivovarne je oskrbeti s hmeljem po zmernih cenah, po možnosti z najmanjšim nihanjem cen za hmelj.
5. Domači trg je zaščititi pred špekulacijami.
6. Domačo kulturo je zaščititi oziroma ji dati prednost.
7. Zagotoviti je pravilne proizvodne cene, ki naj bodo v sorazmerju s kvaliteto.
8. Zaščititi je sposobne vmesne člene, ki so koristni za razvoj hmeljskega trga.
9. Garancije za izvoz hmelja od proizvodnje do pivovarn.
10. Prilagoditi hmeljsko proizvodnjo možnostim prodaje.
11. Čimprej ugotoviti potrebe pivovarn po hmelju, tako glede količin, kakor tudi glede kvalitete.
12. Čimprej ugotoviti letne uvozne kontingente hmelja.
13. Čimprej ugotoviti letne količine, ki so na razpolago za izvoz.
14. Nadaljnje izboljšavanje kvalitete v proizvodnji, kakor tudi v preskrbi z domačim hmeljem.
15. Eventualne presežke hmelja je vskladiščiti, pripraviti, če pa bi bilo potrebno, ga odkupiti in uničiti.

Iz seje EHB 23. aprila
v Strassbourgu

UPORABA PIVA V SVETU

V Ameriki je bilo v preteklem letu porabljeno 10,7 milijonov hektolitrov piva. Za te količine so porabili 15.514,45 ton hmelja. Uporabo hmelja so znižali na hl od 148,4 gr v letu 1953 na 145,4 gr v letu 1954.

Na Danskem uporabijo letno okoli 3 milijone hl piva. Tako odpade na enega Danca 77 litrov piva na leto. Od 60 pivovarn so tri največje v Kopenhagenu (Carlsberg, Tuborg, Sternen).

V Avstraliji se je uporaba piva v letu 1953/54 dvignila čez 9 milijonov hl. To pivo proizvede 32 pivovarn in so uporabili za te količine piva 2.075 ton hmelja oziroma 251 gr na hl.

(Hopfen-Rundschau št. 6 — 15. III. 1955).